Današnja številka stane Din 1·50.

2. številka. V Ljubljani, v četrtek 3. januarja 1924. Leto LVII.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petit vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1·50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja:	V Jugoslaviji v Ljubljani	V Jugoslaviji po pošti	V inozemstvo
12 mesecev	Din 240·—	Din 240·—	Din 360·—
6 „	„ 120·—	„ 120·—	„ 180·—
3 „	„ 60·—	„ 60·—	„ 90·—
1 „	„ 20·—	„ 20·—	„ 30·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošiljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Na poti k opozicijonalnemu bloku.

Kombinacija, ki veže V. Marinkovićev načrt širokih samouprav z ustanovitvijo resnega opozicijonalnega bloka, postaja čedalje realnejša. V. Marinković je na nedeljskem demokratskem zboru v Zagrebu govoril tako odkrito in jasno, da ni dvoma, da bo demokratska stranka sprejela samoupravni program kot podlago svoje bodoče notranje politike. *Njegove izjave o možnosti ustavne revizije pomenijo definitivni razstanek s politiko strogega izvajanja vidovdanske ustave.* S temi izjavami in s samoupravnim načrtom je torej podana ugodna baza za ustanovitev opozicijonalnega bloka demokratske stranke z Jugoslovenskim klubom in dr. Spahovo delegacijo. Gre še za to, da se pridobi del Radićevih poslancev za aktivno skupščinsko politiko, to se pravi, za pot v Beograd, s čimer bi bila sedanja vlada pokopana. Tudi avtonomisti ne mirujejo. V Zagrebu so se vršili med dr. Korošcem, Spahom in poslanci Radićeve skupine važni pogovori, tičoči se ideje novega opozicijonalnega bloka. Te dni že odpotuje na Dunaj odposlanstvo vseh teh skupin z zastopnikom Hrvatske zajednice, da se z Radićem pogovori o definitivnem pristopu k predlaganemu opozicijonalnemu bloku. St. Radić je o teh dogodkih prav dobro informiran. Dopisnik beograjske »Pravde« je že v soboto podal sledečo izjavo: »Dospel sem semkaj (na Dunaj), ker sem videl, da vodi današnji režim v naši državi ne samo Hrvatsko, marveč tudi Srbijo v propast. Radi tega ga je treba strmoglaviti. To pa ni tako lahko, kakor izgleda, kajti po radikalih lahko pride zveza radikalov in demokratov. Mesto politike ene srbske stranke bi tedaj pobijali politiko srbskega bloka, kar bi v bistvu pomenilo borbo proti srbskemu narodu. To nas bi od sporazuma oddaljilo in ga celo onemogočilo. Druga nevarnost je v tem, da so se radikali zaljubili v oblast in da so pripravljeni na vse, na diktaturo in državni prevrat, samo da si ohranijo oblast. *Demokrati pa nasprotno, odkar so stopili v opozicijo, prav iskreno naglašajo svoja velika demokratska načela.* Čim prevlada v demokratski stranki Davidovićeva smer, nastane za nas trenotek, da *ustanovimo blok s pristopom vseh Hrvatov. Blok bi sestavil volilno vlado z geslom: sporazum Hrvatov in Srbov ter spoštovanje narodne volje sploh. Prišel sem torej na Dunaj*, da izvršim politične posle, ki jih iz daljine ne morem urediti, ter *da po možnosti izvedem sporazum, ki bi zajamčil boljšo bodočnost celokupnega našega naroda.*«

Ta Radićeva izjava je markantna. Predvsem iznenadi njena orijentiranost ter skladnost z dogodki v domovini. Toda napram Radiću moramo biti oprezni, dasiravno so moža angleška razočaranja in londonski parlamentarni običaji po vsej priliki poboljšali in ga naučili treznega in doslednega političnega mišljenja.

V glavnem gre za prihod Radićevih poslancev v Beograd in za novo številčno razmerje v narodni skupščini. *Vlada bi dobila nezaupnico in v tem trenutku bi se otvorili najdalekosežnejši notranjepolitični izhodi. Ali nove vladne koalicije: radikalov z demokrati, radikalov s klerikalci, demokratov z Jugoslovenskim klubom, ali pa nove volitve: volitve brez ali s sporazumom ustavnih in reviizjskih strank.* Pri vseh teh kombinacijah pa le ne smemo pozabiti, da bi se v odločilnih državnih in notranjih vprašanjih zjedinile in sporazumele predvsem stranke, ki zagovarjajo temeljno idejo državnega in nacijonalnega edinstva. *To jamči, da se bodo morale federalistične in avtonomistične stranke močno približati državi in njeni enotni organizaciji, ako bodo hotele v upravnih, gospodarskih in kulturnih stvareh priti do splošno priznane in odobravane veljave.*

Iz bolgarskega narodnega sobranja.

Glavni problemi državne uprave. — Položaj v Makedoniji in zaščita nacijonalnih manjšin.

Z novim sobranjem je stopila Bolgarija v novo fazo svojega političnega in gospodarskega razvoja. Sedanja narodna skupščina, sestoječa po večini iz poslancev meščanskih strank, uživa splošno zaupanje in kaže vse znake konstruktivnega dela na vseh poljih državne uprave. Zemljoradniška diktatura je ustvarila ugoden teren za kooperacijo vseh slojev in stanov, izvzemši komuniste in zemljoradnike, ki pa ne igrajo danes v javnem življenju malone nobene vloge. Že na prvih sejah je narodno sobranje pokazalo resno voljo za zboljšanje vladajočih razmer in vsi pereči problemi so na dnevnem redu kot nujna naloga, ki jo je treba rešiti ne glede strankarske in osebne koristi.

Pretekli teden je bila v sobranju živahna debata o glavnih smernicah bodoče notranje politike. Iz govora poslanca A t. B u r o v a posnemamo vodilne misli. Državni prevrat 9. junija je opral sramoto Bolgarije. Komunističen puč je bil zavedni poizkus zaplesti državo v krvavo meščansko vojno. Ti dve rak-rani na državnem organizmu je treba sedaj definitivno zaceliti. Neobhodna je mogočna družabna sila. Bolgariji ni nikoli nedostajalo dobrih idej. Vse njene nesreče pa so izvirale iz pomanikanja mogočne družabne sile. Ustanovitev demokratskega bloka stopa na obširno polje bolgarske državne politike. Ustvariti je treba trajno, krepko družabno silo, ki bo izražala ideje ustvarjajoče demokracije. Demokratski blok bo izpolnil praznilo, da dokaže, da je edino sredstvo za pomirjenje naroda. Tega bloka ni smatrati za začasno ustanovo. On je živa, definitivno ustanovljena sila. Gorje onj struji, ki bi hotela izkoristiti ta blok v svoje ozkosrčne osebne svrhe. Blok je živ izraz ujedinjenega bolgarskega naroda. Nobena pot ne vodi več nazaj; treba je napeti vse sile, da se ta evolucija spremeni v krepko formacijo. Z duhom kompromisov in oportunizma ne moremo soglašati. Komplicirani procesi državnega in družabnega življenja se ne pokore eni edini formuli in kdor si domišljuje, da lahko ena stranka upravlja državo s tem, da uveljavlja svoja razredna načela, se temeljito moti.

Bodočo finančno politiko Bolgarije je treba graditi na pospeševanju državnega gospodarstva in nacijonalnem izkoriščanju narodnega imetja. Vprašanje reorganizacije državne službe je na dnevnem redu. Dosedanje stanje je nevzdržno. Ne moremo dovoliti, da bi na vsakih 10 državljanov odpadel en uradnik. Število državnih nameščencev se mora znižati, da se zvišajo plače ostalih. V privatnih podjetjih je uradništvo dobro plačano, državni uradniki pa se nahajajo v mizernem položaju. Gospodarsko okrevanje, sprememba državnih dobav in redukcija osobja bi olajšala državni proračun in prihranila državi eno milijardo levov. Zemljoradniško zakonodajo je treba temeljito predrugačiti. Z nepremišljenimi reformami pa ni treba hiteti. Vpoštevati se mora realne razmere in zavračati frazeologijo. Ni večjega verižnika kot je verižnik z narodnim trpljenjem. Izogibati se moramo vsakih eksperimentov. Vse institute, ki so jih ustanovili zemljoradniki, je treba temeljito reformirati. Naša pot vodi k pametnemu ustvarjanju. Ne bojim se nobenih reform v okviru ustave. Zločinsko početje pa je lečiti socijalne bolezni na ta način, da se ugonobi del prebivalstva. Ako se odvzame hišo onemu, ki ima dve, pomeni, da se obremeni kapital z 80%, dočim so ostali državljani nedotaknjeni. To je nečuvena krivica, višek demagoštva, ki lahko zadovolji samo psihologijo vaške krčme. Take zakonodaje ne moremo sankcijonirati. Agrarne razmere je treba urediti tako, da bo lastnina bazirala na trudu. Kdor zemljo faktično obdeluje, dotični naj jo ima.

Glavno pa je mir v notranjosti in na zunaj. Mir in zakonitost zahtevajo vsi. V imenu narodnega blagostanja in v medsebojnem zaupanju si podajmo roke, da spravimo Bolgarijo na svetlo pot ustvarjanja.

Poslanec K a r a d ž u l o v je govoril o nacijonalnih manjšinah. Vprašanje nacijonalnih manjšin je eno najvažnejših vprašanj, ki zanima ves svet. Bolgarija pa je še posebno zainteresirana na tem problemu in sicer ne samo zato, ker izven njenih mej živi mnogo Bolgarov, ki hočejo biti deležni pravic, ki so jim zajamčene po mirovnih pogodbah, nego tudi zato, ker je v državi našlo zavetišče en milijon emigrantov in beguncev. Prišli so večinoma goli in bosi in Bolgarija jih je sprejela brez vsega. Iz človekoljubja jih sedaj nudi najpotrebnejšo pomoč. Toda Bolgarija ni Kalifornija. Ona je bedna in izčrpana. Skrb za begunce teži njeno upravo in njen budžet. Ona ima pravico zahtevati, da se ti ljudje vrnejo tja, odkoder so bežali. Pravico do te zahteve ji nudi tudi okolnost, da jo tisk in celo vlade nekaterih sosednih držav pogosto dolže, da se na njenem ozemlju formirajo in oborožujejo iredentistične organizacije. Naj se omogoči beguncem povratek in človeško življenje v državi, kjer so rojeni in tedaj bo takoj jasno, da se v Bolgariji ne formirajo nikake čete. **Tam, kjer so danes take čete, so nastale iz razmer, v katerih živi prebivalstvo, ker nima niti primitivnih naravnih pravic, da govori svoj manjšinski jezik.** V Makedoniji je bilo pred vojno nad sto bolgarskih šol in cerkva, v katerih je poučevalo nad tisoč učiteljev bolgarsko mladino. Danes ni ostalo od tega ničesar. Zaprte so ne samo bolgarske, nego tudi ameriške in francoske šole, ker so protestantski in katoliški misijonarji poučevali v njih v jeziku krajevnega prebivalstva, t. j. v bolgaršćini.

Res je, da Grki in Srbi negirajo bivanje Bolgarov v Makedoniji. Prvi pravijo, da so to »bolgaroglasni Grki«, drugi pa trdijo, da jih je ustvarih bolgarski antagonizem in eksarhija. Toda eksarhija je bila ustanovljenja in organizirana s široko udeležbo makedonskih Bolgarov in zato »ustvarjenje ne more ustvariti svojega stvarnika«. Kar se tiče Grkov, je treba omeniti, da so s konvencijo o izseljevanju in neuillsko pogodbo priznali, da so »bolgaroglasni« bolgarske manišine v grški državi. Organizirana je bila komisija iz plemenitih in nepristranskih tujcev. Oni so proučili razmere na licu mesta. Sedaj je znano, da so Bolgari iz grške Makedonije bežali v Bolgarijo ter pustili doma vse svoje imetje, ne da bi kaj prodali, ker še vedno upajo, da se bodo prej ali slej vrnili v svojo domovino. Vrnili se bodo v grško in srbsko Makedonijo samo tedaj, kadar jim bo zajamčena pravica do svojega jezika, svojih cerkva in šol, svojih prosvetnih in kulturnih organizacij. Na podlagi konvencije o izseljevanju ima Bolgarija pravico zahtevati, da se beguncem vrnejo njihove naravne pravice.

Gouvain o francosko-češkoslovaški zvezi.

— **Pariz, 1. jan.** (Ctk) »Journal de Débats« priobčuje članek Aug. Gouvania pod naslovom »Francosko-češkoslovaške zveze«, v katerem pravi avtor: Cilj francosko-češkoslovaške zveze je izzval v nekaterih francoskih, tej zvezi sovražnih krogih napačne in otročje komentarje. Govori se, da je ta zveza naperjena proti Poljski V resnici pa je baš nasprotno, kajti prednost te zveze obstoji v tem, da bo s pomočjo zavezniškega prijatelja pospeševala prijateljske stike med Poljsko in ČSR. Kdor pozna dr. Beneša, se mora samo smejati govoricam, da se ta državnik peča za zahrbtnimi načrti proti Poljski.

Mnogi nam tudi očitajo, da hočemo s pomočjo praške vlade stopiti v zvezo s sovjeti. Beneš pa sploh ne pomišlja, da bi pridobil Poincaréja za zvezo z Moskvo in sicer za to ne, ker ne eksistira in ne bo eksistirala češkoslovaško-sovjetska zveza. Mogoče je, da bo v prihodnjem letu čsl. vlada priznala Rusijo, toda od priznanja do zveze ze velik korak. Bilo bi docela naravno, ako bi si praška vlada v slučaju, da zahteva Francija povoljno odgovoriti na sovjetske predloge, prizadevala olajšati ta končni cilj; toda ta rešitev zavisi edino od Parize in Poincaréja se brzkone ne bo preveč mudilo, osobito pa ne tik pred volitvami. Niti francosko javno mnenje, niti vlada ni pripravljena na ta preokret v zunanji politiki.

Italijanski tisk je nezadovoljen, ker se boji, da bi se francoska pozicija v srednji Evropi preveč ne utrdila. Tudi Venizelosov povratek mu dela preglavice. Italijanska diplomacija skuša ovirati Male antante in razkosati Grško.

FRANCIJA IN POLJSKA.

— **Varšava, 1. jan.** (Izv.) Poljski listi razmotrivajo v daljših člankih politično važnost konference držav Male antante v Beogradu. Obenem pa tudi obravnavalo razmerje Poljske do Francije in Male antante. Konstatirajo, da se razmerje med Francijo in Poljsko razvija dalje v najpovoljnejši meri, kakor je bilo to dogovorjeno na konferencah v Genovi in Ženevi. Za sedaj se še ne more razpravljati o vstopu Poljske v Malo antanto, ker ni bil stavljen nikak inicijativni predlog niti od strani Poljske, niti ne od strani držav Male antante.

Sven Elvestad: 2

Dama v borbi z dvema.

V oklepaju je tu Absjörn Krag pripomnil: Včasih se vdaja brezdelnosti in se dolgočasi.

P. C. Helmersen, norveški policijski poročnik, sposoben mož, ki izpolnjuje svoje dolžnosti, pa se rad zabava, ako mu to nanese prilika. Baha se rad s svojimi poznanstvi z damami. Je zelo lep mož, česar se sam zaveda in kar semtertja da tudi čutiti. Helmersen bi gotovo igral veliko vlogo v kakšni drugi manj suhoparni in resni deželi, kakor je Norveška.

Samoobsebi se razume, da je zdrknila preko Helmersenovega lica bolestna poteza, ko je čital to pripombo. Toda spregovoril ni niti besedice. Saj je poznal Absjörna Kraga in je vedel, da ga je trenotno imel pod sekirskim nožem.

Nato je prišla zadnja oseba:

Mož z modro svileno ovratnico.

O tem možu ni Asbjörn Krag napisal nič, prav čisto nič. Nasprotno, dostavil je velik vprašaj in pripomnil v eni izmed naslednjih beležk: »Doslej ga še ni nihče slišal govoriti.«

Sedaj pa prihajam h Kragovim beležkam o dogodku samem, in tu hočem njegove beležke zaključiti in pripovedovati na svojo pest. Podpisujem samo še njegovo mnenje, ki ga je imel o policijskem poročniku. **Poročnik ni bil docela simpatičen mož, toda uspehi, ki jih je imel pri lepem spolu, so dokazovali, da je damam ugajal. Poletje je bilo zanj velik čas. Poleti se je vozil od kopališča do kopališča, in ko se je vrnil domov, se je lahko iz njegovih mističnih smehljajev in iz njegovih ročnatih pisem sklepalo, da je bilo poletje zanj uspešno. To pot pa se je vse spremenilo in Helmersen se je vrnil domov resen in zamišljen. Temu je bil kriv ta preklicani doživljaj:**

Povemo lahko, da se je zgodba začela že v maju. Ako bi Helmersen ne imel 24. maja popoldne razgovora z odvetnikom Gadejem v Grand hotelu v Kristijaniji, bi se najbrž zgodba ne bila razvila.

Ta razgovor pa ni bil v nobeni zvezi z dogodkom samim. Odvetnik Age Gade je prišel takrat v Kristijanijo zaradi neke znane danske bančne afere. S pomočjo policije je hotel poizvedeti neke okolnosti, ki so bile v zvezi s kupčijami neke norveške banke. Ljubeznivost in službena uslužnost policijskega poročnika je tako ugodno vplivala na danskega odvetnika, da ga je povabil, naj ga obišče, ako ga kdaj pripelje pot na Dansko.

II. POGLAVJE.

Mož s svileno ovratnico.

Poročnik Helmersen ni več mislil na to povabilo; smatral je je kot navadno vljudnostno frazo in ko je nekaj mesecev kasneje prišel v Kopenhagen, je popolnoma pozabil na prijaznega odvetnika.

Helmersen se je nekaj dni šetal po Kopenhagnu, kakor je to v navadi pri potujočih Norvežanih. Po silni dolgočasnosti kavarn, surovih in grdih zabaviščih, ki jih imajo na razpolago samci v Kristijaniji, je velika sprememba, ako se jim v Kopenhagnu mahoma odpro veliki in prenapolnjeni lokali, polni veselega smeha in živahnega šuma. Norveški policijski poročnik je s polnimi požiri užival življenje. Zadnji večer je prebil v veselem razpoloženju v hotelu »Astorija«. Drugo jutro se je čutil tako izmučenega, da je zahrepenel po bivanju na kmetih.

Povsem naravno je, da so se pojavila v spominu zopet kopališča, njegova stara ljubezen, in tako se je vsedel v vlak ter se odpeljal . . . Skoraj bi bil že izdal dotični kraj. Nikdar ne more biti človek dovolj previden. Nočem označiti niti lege tega kopališča. Sicer nisem hotel niti povedati, da se je Helmersen z vlakom odpeljal v kopališče. Na Danskem je več velikih in večjih kopališč, v katera je mogoče priti po morju.

Pa bodi dovolj. Drugi dan je bil Helmersen že gost v odličnem kopališkem hotelu »Trinakriji«. Ko je prispel v hotel, se je spreoblekel. V elegantni obednici je zatrkoval in imel priliko si ogledati prisotne dame. (Bile so res zelo lepe. Helmersen si je zavihal brke in bil takoj v najboljšem razpoloženju.) Zapalil si je duhtečo smodko in se napotil — bilo je jasno, toplo poletno popoldne — na promenado. Šetal je po široki poti ob obali, kjer se je gnetla množica ljudi. Ta pot je v ljudski govorici znana pod imenom »Kurdistan«. Beseda sama pravi, kaj se tu dograva. Tu se je dvorilo dopoldne in popoldne. Tu je bilo slišati živahen razgovor in radosten smeh, svetla lahka krila, bele flanelske obleke so se vrstile in ako se je v gneči pojavila kakšna neznana postava, kakšen nov došlec, kaka nova možnost, takoj so jele švigati strele iz tisočerih oči. Helmersen se je šetal po poti in z užitkom ugotovil, da ni nikakor grd, marveč nasprotno, prav lep in da napravlja prav ugoden vtis — to sodbo je čital iz raznih iskrečih dekliških oči.

Drugo jutro se je kopal in se nato napotil v okolico. Hotel si je ogledati kraj. Mala ribiška vas, ki je dala kraju ime, se mu je zdela zelo interesantna. Male nizke hišice s svojimi slamnatimi strehami so bile idilično razkropljene po okolici. Opazil je, da je bilo v vasi več gostiln in manjših restavracij. Vstopil je v to in ono gostilno, da se nekoliko okrepča pred žgočimi solnčnimi žarki.

Posamne gostilne so bile očividno izključno namenjene za letoviščarje. Druge so kazale drugačno lice. V te so zahajali domačini, vaščani in okoličani, ribiči, pastirji, konjski mešetarji. Na koncu vasi je bila takšna tipična gostilna. Na hiši je bilo napisano značilno ime: »Kavarna Babilon«. Helmersen se pač ni zavedal, da bo ta krčma kasneje igrala v njegovih doživljajih v tem kraju še veliko vlogo.

Telefonska in brzojavna poročila

Vznemirjenje radi govora bolgarskega min. predsednika.

Točna vsebina izjave o Makedoniji. — Glavne naloge bolgarske vlade. — Prihod poslanika Rakića:

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) **Vznemirjenje** beograjske javnosti radi zadnjega govora ministrskega predsednika g. Cankova v narodnem sobranju se še ni poleglo. Beograjski tisk konstatira, da je zadnja Cankova izjava prava in drzna provokacija ter zahteva od naše vlade, da v Sofiji odločno nastopi, da se v bodoče ne ponove take in slične provokacije.

Bolgarski vodilni krogi se sedaj trudijo ublažiti vtis Cankovega govora ter si prizadevajo zabrisati s političnimi manevri in mahinacijami dalekosežnost izjave šefa bolgarske vlade.

Vaš dopisnik je imel tekom včerajšnjega dneva eno uro trajajoč razgovor z bolgarskim poslanikom na našem dvoru g. Vakarevskim. Takoj začetkom razgovora je g. Vakarevski skušal ugotoviti, da reprodukcija govora ministrskega predsednika v našem tisku ni bila precizna in popolna in da je bil smisel govora več ali manj napačno reproduciran. Ministrski predsednik Cankov je v svojem govoru izjavil, da **»je bila Makedonija jabolko razdora v preteklosti, ne pa sedaj«.** G. Vakarevski je odkrito izrazil Vašemu dopisniku svoje osebno prepričanje, da g. Cankov nikakor ni mogel tako govoriti, kakor je bilo javljeno v prvem momentu. Po zatrdilu Vakarevskega Bolgarska ne more aspirirati na Makedonijo, dotični pasus Cankovega govora se je nanašal le na narodne manjšine na Romunskem in Grškem. Izrazil je dalje željo, da bi bila velika sreča, ako bi se mogli sedaj na Bolgarskem mnogoštevilni begunci povrniti k svojim ognjiščem in postati lojalni državljani naše kraljevine.

O nalogah bolgarske vlade je poslanik Vakarevski izjavil, da je glavna skrb vlade v Sofiji pridobiti svoboden izhod na Egejsko morje, varovati interese narodnih manjšin na Romunskem in na Grškem in organizacija stalnega vojaškega kadra. Slednja je za Bolgarsko nujno potrebna, ker taka organizacija je sila, ki ima skrbeti za notranje konsolidacijo države. Bolgari so Jugoslovani in pa Slovani ter bodo skušali ohraniti dobre in prijateljske odnošaje s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, čeprav se faktično nahajajo na Bolgarskem mnogi eksaltirani ekstremisti.

Dasi se g. Vakarevski ni hotel točno izjaviti o bolgarskih težnjah glede naše Makedonije, se ne sme spregledati okolnosti, da je ministrski predsednik g. Cankov imel govor v narodnem sobranju več ali manj pod pritiskom Todorova Aleksandrova.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) Bolgarskega poslanika na našem dvoru Vakarevskega je sprejel pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović. Zunanji minister dr. Ninčić ga ni sprejel. Poslanik je v zunanjem ministrstvu predložil besedilo znanega Cankovega govora.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) Naš poslanik v Sofiji Rakić Milan je bil že dvakrat brzojavno pozvan v Beograd. Njega prihoda so že pričakovali včeraj zjutraj. Radi velikanskih snežnih zametov je proga Sofija-Beograd na več mestih nedostopna. Okoli Slivnice in Dragomana so veliki snežni zameti in je delomo železniški promet ustavljen. Prihoda našega poslanika Rakića pričakujejo za danes dopoldne.

Po informacijah vašega dopisnika namerava naša vlada predložiti Bolgarski protestno noto, v kateri bo točno pojasnjeno naše stališče glede makedonskega vprašanja, ki je za nas definitivno rešeno. Protestna nota bo opozorila bolgarsko vlado na eventualne težke posledice, ki lahko nastanejo s takim provokativnim postopanjem.

Radićeva akcija.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) V zvezi z vestmi o Radićevem povratku v domovino beograjski listi objavljajo, da je vlada sklenila zasledovati Stjepana Radića na podlagi zakonov, ki so za vse državljane enaki. Vaš dopisnik se je včeraj razgovarjal s člani vlade in je dobil zagotovilo, da je vlada v resnici pripravljena pozvati Stjepana Radića pred sodišče na odgovornost in proti njemu uporabiti vsa določila zakona. Značilen v tem oziru je tudi članek današnje »Samouprave«. Članek, ki očividno izhaja iz oficijelnega vira, naglaša med drugim, da bo moral Radić za svoje čine v inozemstvu dajati odgovor pred neodvisnim sodiščem naše kraljevine. Zagovarjati se bo moral pred sodniki ravnotako, kakor kak drug državljan, če se pregreši proti zakonitim določbam.

RADIĆEV FINANČNIK V BEOGRADU.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) »Tribuna« sporoča, da je prispel iz Zagreba hrvatski veleindustrijalec in finančnik Radićeve politike Milan Prpić, ki je bil sprejet od ministrskega predsednika g. Nikole Pašića. Med obema se je vršil daljši razgovor. Vsebina razgovora ni znana. Prpić je bil napram novinarjem zelo rezerviran. Prihod Radićevega finančnika v Beograd je vzbudil v političnih krogih napeto zanimanje.

NASLEDNIK MINISTRA TRGOVINE.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) Po končanih pravoslavnih božičnih praznikih namerava ministrski predsednik Pašić spopolniti izpraznjeno mesto ministra trgovine in industrije. V radikalnih krogih se že danes imenujejo tri imena uglednih politikov, ki imajo največ aspiracij za ta ministrski portfelj. Imenujejo se posl.: Velja Popović, nekdanji šef kabinetne pisarne ministrskega predsedstva, posl. M. Jovanović in posl. Boža Maksimović.

Priprave za konferenco Male antante.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) Včeraj ni bilo seje ministrskega sveta. V zunanjem ministrstvu izdelujejo in določajo zadnje priprave k programu konference Male antante. Zunanji minister dr. Ninčić je prejel od ministrskega sveta na zadnji seji navodila in pooblastilo za konferenco. Program konference je že določen ter razposlan češkoslovaški in romunski vladi. Zunanja ministra Češkoslovaške in Romunske prideta v Beograd že dne 8. t. m. Prihodnji dan je oficijelna otvoritev. Na dnevnem redu konference so vsa aktuelna mednarodna vprašanja. Konferenca bo tudi razpravljala o vstopu Grške v zvezo držav Male antante.

PRINC PAVLE IN GRŠKI PRESTOL.

— **Milan**, 1. januarja. (Izv.) Italijanski tisk objavlja vest, da je Venizelos pozval v Pariz jugoslovenskega princa Pavla Karagjorgjevića, da mu ponudi grški prestol za slučaj, ako bi morala grška kraljevska rodbina za vedno zapustiti Grško.

— **Beograd**, 2. januarja. (Izv.) Uradno demantirajo vse vesti italijanskega lista, da bi bil od Venizelosa pozvan princ Pavle, da zasede grški prestol.

ITALIJA IN FRANCIJA.

— **Rim**, 1. jan. (Izv.) Italijanski tisk izredno ljuto napada Francijo radi češkoslovaške zvezne pogodbe. »Corriere della Sera« konstatira v daljšem članku, da pomenja francosko-češkoslovaška zveza težko nevarnost za Italijo. Francija skuša obnoviti v srednji Evropi slovansko Avstrijo, katere ost ne bi bila toliko naperjena proti Nemčiji, kakor pa proti Italiji.

Novoletna izjava predsednika francoske republike.

— **Pariz**, 1. jan. (Izv.) Povodom sprejema diplomatskega zbora je doyen zbora papežki nuncij čestital predsedniku republike Millerandu. Predsednik je na njegove čestitke odgovoril:

Pred letom ste izrazili na tem mestu željo, da bi Francija končno vendar bila srečna požeti sadove svojih naporov v blagor lastne države in vsega sveta. Vaša želja se bliža uresničenju. Naši trudi so sicer naleteli na velik odpor, vsled česar je bilo povzročeno novo gorje. *Kljub temu Francija, prosta vsakega sovraštva, si vedno bolj želi miru in blagostanja. Najskrenejša njena želja je, da se ne pojavijo nobeni novi incidenti, ki bi mogli ovirati končno spravo in končni mir. Francija zahteva svoje mesto v vrsti prvih delavcev ki so dobre volje.*

Zanimivo je, da se je diplomatskega sprejema v Elyseju udeležil tudi nemški poslovni odpravnik.

ODKRITJE ZAROTE NA BOLGARSKEM.

— **Sofija**, 1. januarja. (Izv.) Na včerajšnji seji narodnega sobranja je general Rušev kot notranji minister izjavil, da se je vladi posrečilo odkriti obširno zaroto. Zarotniki, katerim je pripadala večina pristašev zemljoradniške stranke, so imeli za cilj strmoglaviti sedanjo bolgarsko vlado. V zaroto je vpleten tudi neki zemljoradniški poslanec. Na kmetih je bilo izvršenih že več aretacij.

ZAVEZNIKI ZAVRNILI PROŠNJO BOLGARSKE ZA OBOROŽEVANJE.

— **Sofija**, 2. jan. (Izv.) Pri zaveznikih je bolgarska vlada zaprosila za dovoljenje da sme postaviti lasten vojaški kader, organizirati stalno vojsko in izvesti oboroževanje. Ta svoje predlog je Bolgarska utemeljevala na ta način, da ji je stalna dobra vojska nujno potrebna za konsolidacijo notranjih razmer države in vzdrževanje reda in miru. **Zavezniki so predlog bolgarske vlade brez utemeljitve zavrnili.**

Velike snežne katastrofe v Srbiji in Vojvodini.

— **Beograd**, 2. jan. (Izvir.) Po poročilih iz Južne Srbije in Vojvodine vladajo tam veliki snežni viharji in zameti. Po nekod so železniške proge popolnoma zametene in je vsak železniški promet pretrgan. Tudi proga Zagreb-Beograd je na mnogih mestih zameten in prihaja zagrebški brzovlak dnevno z velikimi zakasnitvami. Na progi Niš-Grahovo je železniški promet ustavljen. Potniški vlak 417 se je moral na postaji Crveni Krst vrniti. Pri kilometru 182 je vlak obstal 6 ur in sta vagona skočila s tira. Ponekod je sneg zapadel 3 m visoko.

— **Beograd**, 2. jan. (Izvir.) Po poročilih iz Vojvodine je sneg nekatere proge močno zametel. Po Donavi in drugih rekah se vale velike mase ledu, ki povzročajo mnogo škode.

— **Novi Sad**, 2. jan. (Izvir.) Včeraj ob 3. zjutraj so se privalile niz Donave velike in težke mase ledu. Led se je s tako močjo valil po strugi, da je v pristanišču usidrane šlepe, na katerih so se nahajali stroji za dviganje raznih transportov in pa za popravljanje pristanišča, odtrgal od obrežja. Vsi šlepi so z veliko silo plavali po Donavi, železniški most so močno poškodovali. Na šlepih so se nahajali samo čuvaji, ki so bili v veliki nevarnosti. O katastrofi obveščena komanda mesta je poslala večji oddelek vojaštva, da reši šlepe in čuvaje. Led je povzročil milijonsko škodo.

Volitve v albanski parlament.

— **Beograd**, 2. jan. (Izvir.) Volitve v albanski parlament so končane. Po poročilih iz Tirane definitivni rezultati še niso znani. Iz največjega volilnega okrožja Argirokastra manjka še 15 rezultatov.

Med izvoljenimi poslanci se nahajata tudi bivši morilec Esad paše Ahmed Rusten in pa predsednik Kosovskega odbora hodža Kadri.

— **Tirana**, 1. jan. Po sedaj znanih rezultatih volitev albanske narodne skupščine ima vlada na razpolago 60 mandatov. Obstoj vlade Ahmed bega je zasiguran in s tem tudi nadaljna nam prijazna politika Albanije. Noli, podpiran od Italijanov in drugih nam sovražnih sil je ostal v manjšini.

Nova vrsta bencina za motorje.

— **Dunaj**, 2. jan. (Izv.) Kakor objavlja »Neues Wiener Journal«, je vlada sprejela načrt nekega nemškega dijaka glede izdelave nove vrste bencina za motorski pogon. Novi bencin sestoji iz oljnatih in koksnih ostankov in še drugih prvin. Ta novi bencin ima to prednost, da je popolnoma porabljiv in cenejši kakor pa sedanji. Avstrijska vlada namerava producirati ta bencin v velikih podjetjih v Möllersdorfu.

DRZEN ROP MORSKIH RAZBOJNIKOV.

— **Honkong**, 1. jan. (Izv.) Angleški trgovski parnik »Hydrant« je včeraj ob 3. popoldne zapustil pristanišče. Ko je bil parnik na odprtem morju so na parniku vkrcani morski razbojniki napadli potnike ter jim pobrali vse dragocenosti. Prilastili so si tudi vse važnejše pošiljatve. Mornarje so razbojniki lepo pogostili in nato v rešilnih čolnih odpluli na kopno.

Žigosane krone na Reki.

— **Reka**, 1. jan. (Izv.) Banka d' Italia je do sedaj popisala 180 milijonov jugoslovenskih kron prvega žigosanja in 130 reških kron.

FAŠISTOVSKA NOVOLETNA POSLANICA.

— **Rim**, 1. jan. (Izv.) Za novo leto je izdalo vodstvo nacionalne fašistovske stranke poslanico, v kateri s ponosom ugotavlja, da šteje organizacija 7112 fašijev in članov z izkaznicami 777.703. V inozemstvu je fašijev 480 in članov 60.000. Poslanica povdarja disciplino ki vlada v fašistovskih vrstah. Narodna milica se razvija in izpopolnjuje. Dosegel se je sporazum med fašisti in produktivnimi silami, izvršila se je fuzija z nacionalisti in fašizem je pripravljen za dogovore z vsemi, ki hočejo prispevati k delu za domovino in narod. Organizacija se zaveda svojega položaja in prevzete odgovornosti. Poslanica se zaključuje z vzklikom: Živela Italija! Živel nepremagani in nepremagljivi fašizem! Značilno je, da priznani italijanski zgodovinar Ferrero v svoji baš te dni izdani knjigi o politični zgodovini od 1919. dalje pravi: »Ali je usojeno Italiji, da postane ječa, v kateri bo pod bičem delalo 30 milijonov državljanov, da obogati tistotisoč družin. Domovina je v največji nevarnosti.«

Julijska krajina.

— **Redni občni zbor pol. društva »Edinosti« v Trstu** je bil številno obiskan in je potekel z dobrim upanjem na nadalnje resno delo za jugoslovanstvo v Julijski krajini s strani vseh onih, ki so prave dobre volje in poštene vnetosti za blagor ljudstva. Navzoči so bili zastopniki Trsta, Istre, Gorice in Notranjske. Dr. Mirko Vratović je imenom Istre izrekel željo, **da bi se skoro zopet vsi združili v enotno falango.** Vsi zborovalci so iz polnega srca pritrdili tem besedam. Dr. I. M. Čok je podal poročilo, ki predstavlja točno sliko sedanjega položaja našega naroda v pokrajini. Vse gorje, katero trpe naši ljudje, je naslikano v tem poročilu, pa tudi žalostne razmere v domačem taboru. K poročilu je govoril prvi dir. Ivan Gabršček iz Gorice, zatrjujoč, **da se ne sme govoriti o sporu z goriškimi brati, kajti spor obstoji le z goriškim političnim društvom, katero pa ne predstavlja vsega prebivalstva v goriški deželi.** S skupnim ljudstvom Goriške ni nikakega spora, kar priča tudi to, da so vsi, ki se ne strinjajo z delovanjem poglavarjev pol. društva, izstopili. Politično društvo v Trstu naj se poprime inicijativ za obnovo skupne organizacije za vso Julijsko Krajino. Ker sedaj ni mogoč narodni svet, naj se zberejo vsi, ki hočejo delovati skupno, pod okriljem Trsta! Sledilo je burno pritrjevanje. Dr. Wilfan je govoril o potrebi koncentracije vrhovnega vodstva v Trstu, o potrebi zaupanja in hitrega poslovanja, nič pa ne koristi velika organizacija in ne najlepši program, ako se ljudje odtegujejo praktičnemu delu. Lavrenčič iz Postojne je povdarjal, kako treba za dobro organizatorično delo sredstev in mladih agilnih moči. Dr. Fornazarič iz Ajdovščine je izjavil imenom Goričanov **tržaškemu vodstvu posebno pa dr. Wilfanu neomejeno zaupanje.** Predlagal je uvedbo narodnega davka, kakor je običajen tudi pri drugih narodih, da se dobe potrebna sredstva za organizacijo in njeno delo. Med drugim je povedal, **da ga je bila na občnem zboru goriškega pol. društva sram kot Slovenca.** Dr. Slavik je opozarjal na nove volitve v parlament, na katere moramo biti pripravljeni z edinstvenim nastopom. Dr. Wilfan je zaključil zbor z zagotovilom, da navdušuje zborovalce in vse dobro ljudstvo zavest, **da je naša naloga težka in vendar ne obupujemo.** Naša borba bo zahtevala žrtve, na to moramo biti pripravljeni, prispevajoč vsi k borbi, posebno pa mlade moči. **Zborovanje naj pomeni začetek preporoda in pomlajenja našega političnega delovanja.** Lista novega odbora je bila z navdušenjem sprejeta. Predsednik pol. društva ostane dr. Wilfan.

— **Sedem slovenskih sodnikov odpuščenih.** Iz Gorice poročajo, da je na znano »vprašalno polo« odpuščenih doslej sedem slovenskih sodnikov: nadsvetnik Rutar, svetniki Mašera, Vidmar, Koršič, Bisail, Milič in sodnik Brelih. Odpuščen je tudi sodni svetnik Italian Vinci in nadsvetnik grof Coronini. Vsi imenovani slovenski sodniki so izborni uradniki, vsi znajo dobro italijansko in razven nadsvetnika Rutarja so vsi v krepki moški dobi. Odpuščeni so pač samo zato, ker so Slovenci.

Politične vesti.

= **Iz uredništva »Samouprave«.** Glavni urednik »Samouprave« posl. dr. Laza Marković je odpotoval v inozemstvo. Za časa njegove odsotnosti vodi uredniške posle posl. Kobasica.

= **Občinske volitve v Osjeku.** Po poročilih iz Osjeka je rezultat nedeljskih občinskih volitev v občinski svet mesta Osjeka tale: Voliti je bilo treba 20 občinskih svetovalcev. Glavni volilni boj je bil med hrvatsko zajednico in pa radičevci. Zajednica je dobila 10 mandatov, radičevci 3, oficijelna radikalna lista 2, protićevci 1, komunisti 2, demokratje 1 in cionisti 1 mandat.

= **Iz diplomatične službe.** Po poročilu iz Beograda je včeraj zunanji minister sprejel tri naše poslanike, ki so prispeli iz inozemstva. V Beogradu se sedaj nahajajo naš dosedanji poslanik v Berlinu Jovan Marković, naš dunajski poslanik Tića Popović in naš poslanik v Budimpešti Milojević. Vsi poslaniki so zunanjemu ministru poročali o reparacijskem problemu. Poslanika Popović in Milojević pa tudi o prevzemu poslaniških poslov od strani enega in drugega. Poslanik Popović nastopi v kratkem svoje novo službeno mesto v Budimpešti, Milojević pa prevzame vodstvo poslaništva na Dunaju.

Dolgovi Radićevega »Slobodnega doma«. Radićev »Slobodni dom« dolguje tiskarni »Tipografiji« za tisk znatne svote in je podjetje sklenilo, da ustavi nadalino tiskanje lista, ako se ji dolg ne izplača. »Slobodni dom« bo izhajal v izdatno manjši obliki in se ne bo več brezplačno pošiljal pristašem Radićeve stranke.

= **Zakonski načrt novega tiskovnega zakona.** Minister Marko Trifković je predložil vladi načrt, ki je bil izdelan za čas radikalnodemokratske koalicijske vlade. Načrt so izdelali takratni ministri Trifković, Pribičević, dr. Marković in dr. Ninčić s sodelovanjem poslanca dr. Velje Markovića. Vlada bo razpravljala o tem zakonskem načrtu v eni izmed prihodnjih sej.

= **Zabranjen »slovenski list«.** Ministrstvo notranjih del je zabranilo naročanje in razširjanje v naši državi goriškega lista »Nova Doba«, ker piše proti naši državi. »Novo Dobo« izdajajo, kakor je znano, v slovenskem jeziku, goriški fašisti.

= **Prevzetje avstrijskih arhivov.** Avstrijska vlada je naši vladi poslala dopis, naj v smislu sklenjene konvencije čimpreje prevzame oni del arhivov bivše Avstro-Ogrske, ki pripade naše kraljevini. Vlada je pooblastila ministra prosvete Trifunovića, da pošlje na Dunaj posebno komisijo, ki bo prevzela arhiv.

= **Beograjsko učiteljstvo proti klerikalizmu** v šoli. Beograjsko učiteljstvo je na svojem zborovanju soglasno sprejelo tole resolucijo: Verski pouk ima veliko vzgojno nalogo v osnovni šoli in zaraditega mora biti verouk sestavni del učnega načrta; v novi državi mora narodna šola služiti v prvi vrsti **čuvanju narodnega in državnega jedinstva** in zato zahteva učiteljstvo, da **se z zakonom o narodnih šolah odstranijo vsi vplivi, ki bi mogli zaviratl idejo narodnega in državnega jedinstva ter deco napeljavati k separatizmu;** program verskega pouka naj sestavijo strokovnjaki; učitelji naj v osnovnih šolah poučujejo **vse predmete, pa tudi verouk;** samo tam, kjer bi ne bilo učiteljev dotičnega veroizpovedovanja odnosno, kjer so pomešani otroci raznih konfesij, naj se pritegnejo za verski pouk tudi duhovniki, toda takšni, ki imajo poleg strokovne tudi pedagoško usposobljenost. Resolucija je bila poslana centralni upravi Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, da se zavzame za to, da bo te zahteve učiteljstva uvaževala tudi vlada.

= **Demokratski glavni odbor** ima svojo sejo dne 4. t. m. Na to sejo so pozvani vsi člani glavnega odbora in vsi narodni poslanci. Na tej seji se bo razpravljalo o sporu med Pribičevićem in Davidovićem.

Prosveta.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Sreda 2. jan.: Nju Red A
Četrtek 3. jan.: Golobček, Izven.
Petek 4. jan.: Mogočni prstan Red D.

OPERA.

Sreda 2. jan.: Tosca Red F
Četrtek 3. jan.: Gosposvetski sen Red E.
Petek 4. jan.: Psoglavci Red C

★ ★ ★

— **Šentjakobski oder v Ljubljani.** V soboto 5. jan.: veseloigra Male roke. V nedeljo 6. jan.: veseloigra Male roke.

— **Šentjakobčani v Škofji Loki.** V nedeljo 6. januarja ob pol 5. popoldne priredi Šetjakobski orkester in šentjakobski moški in ženski pevski zbor v sokolskem domu v Škofji Loki koncert, na katerem se izvaja med drugim tudi H. Sattnerjeva kantata »Jeftejeva prisega«. Solotočke pojejo g. Sekula, gdčna Capudrova in gospa Vidmarjeva.

— **Premijera v drami.** V četrtek, dne 3. januarja 1924 se vprizori v dramskem gledišču prvič Johna Galswothyja tragikomedija v treh dejanjih »Golobček«, ki se šteje za najboljše delo tega že tudi pri nas po dobro uspeli drami »Borbi« znanega angleškega avtorja in velikega dramatika. Snov je zajeta iz sedanjega življenja. Predstavlja se nam družba prijateljev človeštva, ki različna po svojih nazorih, skuša rešiti družbo izgubljenih. V glavnih vlogah nastopijo ga. Vera Danilova, ga. Vintrova, g. Lipah, g. Putjata, g. Kralj, g. Peček, g. Gregorin, g. Jerman, g. Cesar in g. Drenovec itd. Režira g. Putjata. Prvo dejanje se vrši na božični večer, drugo na novega leta dan, tretje spomladi.

Književnost.

— **Iz starorimske lirike.** Zbral in prevedel dr. Fran Bradač. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Cena 12 Din. — Sam dr Bradač piše v uvodu, da hoče s prevodom vzbuditi zanimanje za antično literaturo in pripomoči k zgradbi slovenskih prevodov antičnih umotvorov. Pod črto so pridejane opombe, da iz njih vsak izobraženec lahko razume dotično pesem. V uvodu podaja prevajalec kratko biografijo pesnikov. Zbirka obsega Catulla, Tibula in Propercija. Znano je, da je že dijaštvo v srednji šoli kaj rado čitalo klasike, dasi smo jih imeli le v tujem jeziku, zato je tembolj pozdravljati, da se s prevodi, ki so prav dobri, odpre pot do njih tudi širši inteligenci. Priporočamo!

— **Zvonimir Kosem: Ej prijateljčki!...** Knjiga za mladino. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 16 Din. Knjižica, ki se je bo mladina gotovo zelo razveselila in bo šla iz roke v roko, so Kosmovi »Prijateljčki«. Povestice niso predolge, so zanimive in so prikladne otroškemu obzorju. Štirinajst jih je vseh in že po naslovih vidimo njih različno in pestro vsebino: Ej prijateljčki! — Češnje. — Večer v gozdu. — Darko. — Babica. — Jež. — Kralj. — Markovo kraljestvo. — Domotožje. — Gosji pastir. — Minka in Tinko. — Jagnje. — Lovci. — Krožnik breskev.

— **Mejaši. Povest iz davnih dni.** Odrasli mladini napisala Ilka Waštetova. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi z originalno naslovno stranjo 25 Din. Ne samo za mladino, tudi odraslemu se bo knjiga prijubila, tako najpriprostejšemu seljaku, kakor inteligentu. Naša povest, ki ne zastaja po zanimivem pripovedovanju in izmeni dogodkov za napetim romanom, se vrši v času, ko so bili mejaši Slovencem Langobardi in ko so jim vsiljevali svojo kulturo Franki. Snov je vzeta iz zgodovine Slovencev, štirideset let po Samovi smrti ter se dogodki odigravajo na tolminskem gradišču in okolici, v Benečiji ter segajo na oglejski patriarhat in Virunsko polje, do karantinskih vojvod. Dogodki se odigravajo torej na slovenskih tleh, na zemlji, ki nam je bila ugrabljena po svetovni vojni. Biser knjigi je spretno opisovanje staroslovenskih običajev in pristna staroslovenska slovenska imena, ki jih srečavamo vseskozi. Knjiga kaže bojevitost in junaške pohode Slovencev, s katerimi so si osvajali zemljo in so prodirali na zapad. Če pričneš knjigo čitati, je ne odložiš, dokler je ne prečitaš do konca. Mladini bo vzbujala knjiga ponos na našo zgodovino za časa naše samostojnosti in ji bo vzbujala spoštovanje do naših pradedov.

Gospodarstvo.

SVETOVNI ŽITNI TRG.

V zadnjem času je opažati na svetovnem trgu znatno padanje žitnih cen. To je posledica velike množine uvoznega žita, ki se je pojavilo iz Amerike. Ameriški trgovci silijo v ospredje in predlagajo svoje bogate žitne zaloge s tako vnemo, da ni težko uganiti, kje jih žuli čevelj. Izredno dobra letina v večini evropskih držav, osobito pa gospodarska obnova Rusije, ki je že spregovorila o izvozu ruskega žita, jim dela veliko preglavico. Konkurenca postaja čimdalje večja. Zato morajo hočeš nočeš znižati cene in hiteti z razprodajo zalog. Sicer bo izguba neizbežna. Kako previdni so Amerikanci v svojem poslu dokazujejo najbolje številke. Tako so poslali samo iz Južne Amerike v zadnjih dveh tednih na svetovni žitni trg okrog 2 milijona 404 tisoč kvarterov (1 kvarter = 250 kg). Nad en milijon kvarterov ameriškega žita je prišlo v Evropo, ostalo pa v druge države.

Dočim je opažati v ameriški žitni trgovini delni zastoj, so lahko kanadski in avstralski trgovci z razprodajo svojih zalog popolnoma zadovoljni. Ogromne količine žita se nahajajo ta čas v kanadskih pristaniščih kjer čakajo prevoza v Evropo in druge dele sveta. Važen dogodek na svetovnem žitnem trgu je bila nedavna pošiljatev ruskega žita, ki je prispelo iz Odese 24. novembra. S tem stopa na plan nov faktor, ki sicer še ne igra odločilne vloge, vendar pa so merodajni krogi že v velikih skrbeh kaj bo, ako rusko žito znova pridobi svoj nekdanji pomen.

Evropski kontinent še vedno potrebuje znatne količine uvoznega žita ne glede na dobro letino, ki seveda ne more kriti vseh potreb. Francija je na poti, da postane važen konsument na svetovnem trgu, kajti njeno žito je predrago. Žito iz Avstralije ima bogate perspektive tudi v Japoniji in drugih državah daljnega vzhoda. V Avstraliji je natovorjenih 25 parnikov žita, ki bo v januarju odposlano na Japonsko. Položaj Rusije kot velike zakladnice žita vzbuja splošno zanimanje. Tu je treba omeniti, da se je rusko žito v zadnjem času že pojavilo na evropskem trgu in pošiljatve se množe čimdalje bolj. V informiranih gospodarskih krogih se govori, da ima Rusija še veliko množino žita za izvoz. Severna Amerika sledi z veliko napetostjo ekspedicijama žita iz Rusije in postaja nervozna. Boji se namreč, da bi pošiljatve iz Rusije k znašajo sedaj tedensko okrog 10 do 12 tisoč ton, ne postale prevelike, da bi vplivale na padanje cen v svetovnem obsegu. To bi utegnilo orditi za ameriške izvoznike žalostne posledice.

Perspektive bodoče letine so v Severni Ameriki precej ugodne. Setev se je vršila ob lepem vremenu in ozimina kaže, da bo žetev obilna. V Kanadi so bile metereološke in vremenske okolnosti sploh zelo povoljne za poljedelska dela. In prihodnje leto obeta dobro letino. To jesen je bilo zasejano 43% zemlje, določene za setev, dočim je znašala zasejana ploskev lansko jesen 48%. Torej gre le za minimalno diferenco. V Argentiniji se je žetev nedavno šele pričela. Kljub velikim nalivom in delni poplavi bo letina izborna. V Avstraliji so pridelali letos več žita, kakor se je splošno pričakovalo. Zlasti pšenice je v primeri z lansko letino veliko več. Pšenice je pridelala Avstralija letos 15.500.000 kvarterov, dočim je znašala lanska letina 13,680.000. Za izvoz ima 10 milijonov kvarterov samo pšenice. V Indiji je stanje normalno. Perspektive glede bodoče letine so povsod ugodne. V Evropi je ozimina v splošnem zelo dobra in zasejana ploskev je znatno večja nego lanska.

Razni deli sveta potrebujejo letos 82 milijonov kvarterov uvoznega žita in sicer Evropa 66½ milijonov, ostale države pa 15½. Pričakovati je, da se bo količina uvoznega žita v decembru in januarju nekoliko znižala, ako seveda Rusija ne bo več izvažala svojega žita. To pa ni verjetno. Po zadnjih vesteh je namreč sovjetska vlada pripravila 500 tisoč ton žita, ki ga namerava poslati na svetovni trg tekom januarja in februarja 1924.

★ ★ ★

—g **Kmetijski pouk po deželi.** Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca januarja 1924 sledeča predavanja: V nedeljo dne 6. januarja 1924: 1.) Mirna peč, o kmetijstvu, Kafol. 2.) Gatina, o kmetijstvu, Jereb. 3.) Log pri Radni, o sadjarstvu, Ambrož. 4.) Preddvor, o krmljenju, Hladnik. 5.) Rakek, o sadjarstvu, Zdolšek. 6.) Vaučavas v Prekmurju, Pavlica. V nedeljo dne 13. januarja 1924. 1.) Šmartno pri Litiji, o sadjereji, Jereb. 2.) Velika Kostrevnica, o gnojenju Jereb. 3.) Studenec, okraj Krško, o vinarstvu, Ambrož. 4.) Brezje pri Radovljici, o mlekarstvu in o vzreji mlečne živine, Pevc. 5.) Videm okr. Kočevje, o travništvu, Golmajer. 6.) Podzemelj, o živinoreji, Konda. 7.) Breznica, o živinoreji in o planšarstvu, Sustič. 8.) Grahovo o gnojenju in o komasaciji, Zdolšek. 9.) Sv. Jernej, okr. Konjice, o kmetijstvu, Štamberger. 10.) Filovci v Prekmurju, o kmetijstvu, Vojska. 11.) Borejci v Prekmurju, o travništvu, Pavlica.

—g **Emisijska pristojbina delnišk. družb.** Z zakonom z dne 27. jun. 1921 na 2%, oz. 4 % določena emisijska pristojbina delniških družb se je s čl. 197 fin. zakona za l. 1922/23 povišala na 3 %, ozir. na 6%. Ker pa zakon o proračunskih dvanajstinah za mesece januar, februar in marc l. 1924 razveljavlja čl. 197 fin. zakona za l. 1922/23, se na 3 %, ozir. 6 % povišana pristojbina izza dne 1. jan. 1924 znižuje na pryotno izmero (2 % in 4 %).

—g **Dobava raznega materiala.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 16. jan 1924 ofertalna licitacija glede dobave železnega, kovinastega električnega, vrvarskega, stavbnega in drugega materiala za pomorski arzenal v Tivtu. Natančnejši podatki so v pisarni trgov. zbornice v Ljubljani na vpogled.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo na Bledu** ima svoj redni občni zbor dne 19. jan. 1924. ob 7. zvečer v svojem domu z navadnim dnevnim redom. Člani in članice se vabijo, da se polnoštevilno udeleže.

Nekaj podatkov k prvim radiokoncertom v Ljubljani.

Velika domžalska brezžična postaja. — Prejemnica na poslopju poštnega ravnateljstva. — Prvi radio-koncerti v Ljubljani iz Berlina in Pariza.

Na prijazno povabilo direktorja ljubljpoštnega ravnateljstva, gosp. dr. Debeljaka, je naš urednik včeraj na novega leta dan prisostvoval prvemu radiokoncertu v Ljubljani in sicer koncertu, ki ga je oddajala postaja v Berlinu med 11.45 in 12.45. Dogodek prvih radiokoncertov v Ljubljani je treba vsekakor zabeležiti, ker pomeni nov korak našega mesta za splošnim evropskim napredkom. Prejemno postajo je sestavil vodja tehničnega oddelka inž. Ozana takorekoč iz laboratorijskih aparatov, seveda tako dovršeno, da ne zaostaja v tehničnem oziru za izdelki najnovejših radiotonskih tvrdk v inozemstvu. Prejemna postaja je nameščena nad sobo poštnega ravnateljstva v drugem nadstropju, od koder oddaja žična zveza telefonska znamenja, poročila in koncert direktno v spodaj ležeči kabinet poštnega ravnatelja. Vseh aparatov je komaj za malo pisalno mizico. Na strehi poslopja se nahaja dvoje antenskih žic, kjer se love valovi. Od tod se vodijo skozi aparate v zemljo. Med potjo skozi aparate povzročajo valovi inducirane črke, ki se zopet s posebnimi napravami tako pojačajo, da lahko reproducirajo normalno moč telefonskega govora. Enostavnost aparatov in pa daljina brezžičnega pogovora ter jasnost koncerta, ki je večja kakor pri vsakem medmestnem ali mestnem pogovoru iznenadi vsakega, ki prvič posluša čudež brezžičnega koncerta. Petje glasovitega Picaverja (iz Boheme(je bilo popolnoma jasno, poslušalec je lahko študiral napake naših pevcev in razločeval jasnost izgovora (v italijanskem izvirniku) v vsakem postavku. Enako točke, kjer je virtuoz igral na vijolino. Potem novoletno voščilo iz Pariza itd. Iz Berlina in Pariza preko vseh alp, istočasno, telefonski koncert. Kakor čuj mo, začne zagrebška tvrdka v kratkem razprodajati amaterske sprejemne postaje, ki bodo razmeroma po ceni, tako da bomo tudi v Ljubljani kmalu imeli v številnih družinah brezžične radifonske zabave in koncerte. Inž. Ozane postaja na poštnem ravnateljstvu služi osobju, ki je določeno za veliko domžalsko postajo, da se izvežba in izpopolni.

O predzgodovini domžalske in sedanje prejemne postaje na poštnem ravnateljstvu smo zaznali nastopne podrobnosti:

Takoj po prevratu, ko niso še obstojale direktne telefonske in brzojavne zveze iz Ljubljane proti Beogradu, se je poštna direkcija v Ljubljani potegovala za to, da pridobi brezžično postajo, ki je bila montirana na realki v Ljubljani, za brezžični brzojavni promet državne brz. uprave. Ta brezžična postaja je bila v toliko več zaželjena, ker bi pomenila dobro rezervo za slučaj odpovedi žičnih vezi. Vodstvo drž. realke je soglašalo s tem predlogom ovire od strani vojaške uprave in seizmologiške centralne postaje v Beogradu pa so onemogočile gornji projekt. Ker vrh tega ni nihče skrbel za vzdrževanje antene na realki se je ista lepega dne porušila in s tem je bila zadeva rešena.

Tehnični oddelek poštne direkcije je, uvidevši nemogočnost nakupa realčne postaje, pristopil k novemu načrtu: k zgradbi modernejše postaje.

Sistem postaje na realki je namreč zastarel in dovoljen samo še za ladje, ker takšna postaja moti vse bližnje prejemne postaje. — Januarja meseca 1922 je bil odposlan kot strokovni izvedenec v reparacijsko komisijo v Pariz šef tehn. oddelka pošt. direkcije v Ljubljani inž. Ozana, ki je v sporazumu z ministrstvom pošte in telegrafa ter z reparacijsko komisijo dosegel, da se imajo naročiti na račun reparacij v Nemčiji tri brezžične postaje (za Skolpje, Zagreb in za Ljubljano). S tem se je opustil projekt izdelave postaje za Ljubljano v lastni delavnici poštne direkcije.

Vsled konkurenčne borbe za dobavo brezžičnih postaj na račun reparacij in vsled agitacije v političnih krogih je bilo naročenih več takšnih postaj. Z ozirom na obratna sredstva, s katerimi razpolaga naša uprava, se je po nasvetu polzkuševalnega urada nemške brzojavne uprave v Berlinu predlagala naročitev dveh postaj na Poulsenov lok pri tvrdki »Lorenz« v Berlinu in ene strojne postaje.

Tvrdka »Telefunken« je dosegla, da so se vrh tega naročile pri nji tri postaje, pri katerih se visoke frekvenca pro'zvaja v troelektrodnih ceveh, ki so pa jako drage, v obratu z velikimi energijami. — Vse navedene oddajne postaje bi zadostovale za evropski brzojavni obrat. Vrh tega imajo večinoma vse te postaje napravo za oddajo telefonskih poročil.

Vsaka gori navedenih 6 postaj ima tudi posebno prejemno postajo za evropski in ameriški prejem.

Prejemne postaje se morajo po modernem principu montirati kakih 10 km od oddajne postaje, da se lahko istočasno podajajo in prejemajo brzojavke oz. telef. poročila.

Za Ljubljano specijelno je strokovnjak tovarne »Lorenz« po dolgem iskanju določil, da bi se oddajna postaja dobro obnesla pri Domžalah in da se prejemna postaja lahko montira v sami Ljubljani. Prejemna in oddajna postaja se zvežeta s telefonom in brzojavom.

Za zemljišče v Domžalah se je z težavami pridobil potrebni kredit, kupljen je prostor za oddajno postajo in dograjena je dovozna cesta do kupljenega zemljišča.

Postaje so bile oktobra in novembra 1922 naročene in bi se morale izročiti čez leto dni. Nemška država je plačala tvrdkam pri naročitvi 50 % celotne vsote.

Poleg postaj je ministrstvo pošte in telegrafa v Beogradu hotelo na račun reparacij naročiti tudi potrebne hiše. Tvrdka, ki izdeluje stolpe (120 m visoke) za postaje, je ponudila take hiše na račun reparacije, ker pa morajo po predpisih za nabavke, ki veljajo reparacijam, biti trije ponudniki, se je stvar zavlekla, in tvrdke oktobra 1923 niso dobavile postaj.

Med tem je Nemčija odpovedala dobavo na račun reparacij tudi objektov, za katere je 50 % in več plačala tovarnam.

Po poročilih iz časopisov izgleda, da se bo našel izhod iz labirinta reparacijskih vprašanj vsaj za predmetne brezžične postaje in za avtomatske telefonske centrale, za katere je bilo 60 % že vnaprej plačanih.

Za izučenje personala v prejemanju brzojavk od večjih evropskih postaj je tehnični oddelek p. direkcije v lastni delavnici priredil prejemno brezžično postajo, ki brzojavke valovne dobrine 300 do 20.000 m. Aparati so laboratorijski sestavljeni, vendar odgovarjajo najmodernejšim zahtevam in so sposobni tudi za telefonski prejem iz Berlina, Pariza itd.

Aparate je sestavil po teoretičnem izračunu inž. M. Ozana.

Brezžična postaja v Domžalah je namenjena v prvi vrsti prometu v inozemstvu, bo pa seveda tudi pomagala v tuzemskem sacbračaju in če bo naša država osvojila iste amaterske principe, kakor Nemčiji, bo služila tudi poučnemu in zabavnemu radiosportu Slovenije.

Silvestrov večer v Ljubljani.

Tradicijonelni Silvestrov večer so praznovali tudi letos po starem običaju navzlic hudim časom, ki tarejo vse sloje. Bilo je nebroj prireditev na vseh koncih in krajih, vendar pa na teh prireditvah okoli 22. ni bilo dobiti nikjer prostora. V Narodnem domu so bile kar tri proslave. V telovadnici je imel Sokol Ljubljana svojo prireditev. Med prijetnimi zvoki godbe dravske divizije se je razvila animirana zabava s plesom, med katerim so se vrstile plesne telovadne točke pod spretnim aranžmanom dr. Murnika. Pred polnočno alegorijo je podsavezni blagajnik brat Kajzelj pozdravil navzoče goste in prijatelje Sokolstva. Za tem je na kratko poročal o delovanju ljubljanskega Sokola v preteklem letu. V toplih besedah se je spominjal bivšega staroste ljubljanskega Sokola dr. Iv. Tavčarja. Končno je spregovoril o smernicah za bodoče delovanje Sokola Ljubljana v Novem letu. Njegov govor je občinstvo viharno odobravalo.

Zelo zanimivo je bilo simbolično slovo starega leta. Na odru se je pojavila skupina šestih telovadcev, ki so z vso eleganco in preciznostjo izvajali harmonične po taktu pesmi »Iz bratskog zagrljaja«. Med izvajanjem so polagoma prikorakali na oder člani v kroju, članice, moški in ženski naraščaj ter deca. Vsa ta skupina je z dvema razvitima praporoma tvorila živo sliko, nad katero je zasijala rdeča zvezda, ki je naznanjala, da se je rodilo novo leto 1924. Po dvorani je zaoril klic »Zdravo Sokoli«!

V veliki dvorani Narodnega doma se je v slovo staremu letu oglasil »Ljubljanski Zvon«. Njegovemu klicu so se odzvali številni prijatelji. Tudi ta zabava je bila prisrčna in dvorana nabito polna. Po polnočni alegoriji se je razvil ples, ki je trajal do 3. zjutraj.

Nacijonalisti pa so priredili v areni Narodnega doma svečano proslavo novega leta. Udeležba je bila zelo številna, kar priča, da je občinstvo naklonjeno Orjuni. V »Kazini« je Sokol I. priredil Silvestrov večer. Dvorana je bila kakor običajno tudi to pot premajhna. Razpoloženje na proslavi je bilo izborno in Silvestrov večer se je spremenil v pravi Sokolski večer. Med zabavo se je vršilo več telovadnih točk, ki so žele splošno pohvalo in duhoviti pevski kupleti so povečali razpoloženje občinstva.

Vse prireditve so trajale do pozne noči. Izgredov ni bilo nobenih, samo večkrat se je čula pesem: »Prej pa ne gremo dam. In res kdor je šel zjutraj v kavarno, se je lahko prepričal, da so se »Silvestrovci« točno držali programa te pesmi.

Katastrofa v zraku.

Francoski zrakoplov »Dixmude« s poveljnikom in potniki — žrtev viharja.

Vso evropsko javnost zanima tragičen konec francoskega zrakoplova »Dixmunda«, ki je te dni izginil visoko v zraku v borbi s prirodnimi silami skupno s poveljnikom in potniki skoraj brez sledu. To je ena največjih nesreč, ki jih beleži zrakoplovstvo. »Dixmude« je bil prekrščeni nemški zrakoplov »Nordstern«, ki ga je dobila Francija glasom mirovne pogodbe od Nemčije iz Cuers-Pierrefen, kjer se nahaja francoska zrakoplovna postojanka, se je dvignil s 50 potniki 18. decembra. Po srečnem poletu čez južno Italijo in Sredozemsko morje je dospel 19. decembra v mesto Insalah, v saharski puščavi, odkoder se je hotel naslednjega dne vrniti v Francijo. V tem času se je vreme nepričakovano spremenilo. Nastali so hudi viharji in »Dixmude« je bil prisiljen kreniti v drugo smer. V težki borbi z viharji, ki so ga metali zdaj v eno, zdaj v drugo stran je blodil dolgo časa po zraku, ne da bi mogel najti pravo smer, ki bi mu omogočila varno ukrcanje. V nedeljo 22. decembra je bil nad zalivom Gabes odkoder je odplul nad kopno in od tega časa ni bilo o njem nobenega glasu več. Francoska vlada se je začela zanimati za njegovo usodo, toda več dni je minilo, ne da bi kaj izvedela. Šele 26. decembra popoldne so našli ribiči v Girgenti razmesarjeno truplo, v katerem so oblasti naslednjega dne spoznale poveljnika ponesrečenega zrakoplova Plessis Grenedana. Na truplu so našli znake francoskega avijatika, okrog pa so ležali razni predmeti, kakor fotografske plošče, ura in dr. Ura je kazala 2.30, kar se najbrže vjema s časom katastrofe. Načelnik bližnje postaje Sciacca je namreč obvestil oblasti, da so njegovi uslužbenci v istem času videli v zraku dve ognjeni krogli, podobni dvema gorečima balonoma, ki pa sta kmalu nato izginila v morskih valovih. Poleg tega so našli pri truplu razne druge predmete, ki so pričali o identičnosti PlesisGrenedana. Vse okolnosti so torej govorile zato, da se je zrakoplov ponesrečil. »Dixmude« je bržkone zadela strela nakar se je vnel in padel v morje. Kako je truplo poveljnika palo na kopno, ta okolnost do sedaj še ni pojasnjena. Ribiči iz Sciacce pripovedujejo, da so čutili v zraku vonj bencina še predno so opazili na obali poveljnikovo truplo. Tamkajšnje prebivalstvo je videlo v noči od 21.—22. decembra južno od pomola San Marco v zraku dva ognjena balona. Drugi ribiči so našli 27. dec. v svojih mrežah koščke električne žice, ki so najbrže ostanki »Dixmudove« naprave za brezžični brzojav. Tudi rimska Tribuna« poroča iz Sciacce, da so našli na obali obžgane ostanke zrakoplova. Poveljnik italijanske ladje »Porto di Allesandretta« pripoveduje, da je prejel od poveljnika »Dixmuda« trikrat brezžično brzojavko, v kateri prosi nesrečni Plesis Grenedan pomoči. Strašna katastrofa je torej potrjena.

Vest o tej nesreči je vzbudila po vsem svetu sožalje. Francoska vlada je prejela od mnogih držav izraze sočutja. V ponedeljek je odplul iz Toulona vojaški zrakoplov »Strassbourg« pod poveljstvom admirala Caqueraya, da se izkrca v četrtek dopoldne v Neaplju, kjer prevzame truplo ponesrečenega poveljnika zrakoplova »Dixmude« in ga prepelje v Toulon. Podrobnosti velike katastrofe še niso pojasnjene Gotovo je našlo v plamenih in morskih valovih tragično smrt še več ljudi, kajti »Dixmude« je vozil tudi na povratku potnike.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1924.

Ljubljana brez občinskega proračuna.

Odkar stoji Ljubljana, se menda še ni zgodilo to kakor letos, da bi ostala mestna občina ob vstopu v novo leto brez proračuna. Na mestnem magistratu je z včerajšnjim dnem zavladalo stanje ex lex in mestna občina bi danes ne smela pobirati nobenih občinskih davščin, pred vsem pa bi ne smela izdati niti pare iz občinske blagajne. Tako bi moralo biti, ako bi bila mestna uprava v rokah oseb, ki bi se zavedale ne samo svojih pravic, marveč pred vsem tudi svojih dolžnosti napram mestnemu prebivalstvu in mestnim davkoplačevalcem, in ako bi pokrajinska uprava nastopala proti mestni občini tako, kakor to zahtevajo **državni interesi in dobrobit mestnega prebivalstva.**

Klerikalno-rdeča manjšina v mestnem občinskem svetu pa se seveda ne ravna po teh parlamentarnih običajih in hoče uvesti kakor v mestni šolski svet tudi v občinsko upravo absolutizem župana dr. Perića, oziroma famoznega črno-rdečega »akcijskega odbora«, ki zboruje v »Katoliški tiskarni«. Klerikalno-socijalistična gospoda hoče gospodariti brez vsake kontrole, brez vsakega proračuna. Zato sploh ne mara sklicati nobene seje občinskega sveta, ker se zaveda, da bi ta seja donesla tako obsodbo gospodarstva in delovanja črnordeče manjšine v občinskem svetu, ki si je usurpirala večino, da bi niti trenotka ne mogla več obdržati občinske uprave v svojih rokah.

Da je položaj takšen, o tem bi morala biti poučena tudi vlada. In če je poučena, o čemer ne dvomimo, **zakaj se ne gane, zakaj ne stori svoje dolžnosti, zakaj mirno trpi anarhijo na magistratu?**

Vse ljubljansko prebivalstvo brez razlike strank zahteva, da se tem neznosnim razmeram na magistratu, kjer po mili volji žari in pali brez vsake kontrole samozvana klika, napravi enkrat konec, za to poziva vlado, da končno vendar stopi iz svoje pogubne pasivnosti in rezerve ter napravi red, ki ga terja **blagor mesta in interes države same.**

Ako tega ne stori, bo ves svet prepričan, da naši pokrajinski upravi ni ležeče na **ureditvi razmer v našem mestu,** marveč da sama **aktivno podpira anarhijo,** ki vlada danes na ljubljanskem magistratu.

Veliki župan ima sedaj besedo!

★ ★ ★

— **Rojstni dan kraljice Marije** bo dne 9. t. m., ki se proslavi na predpisan način po vsej državi. Zvečer bo svečanostni ples na dvoru, na katerega bodo povabljeni poleg vlade in diplomatskega zbora tudi vsi narodni poslanci, višji državni funkcijonarji in predstavitelji narodnih društev.

— **Odlikovanje kulturnih delavcev.** Beograjski listi poročajo, da je bil v ministrstvu prosvete podpisan ukaz, s katerim je bilo odlikovanih veliko število kulturnih delavcev.

— **»Slov. Narod« in dr. Ravnihar.** V prvi številki »Narodnega Dnevnika« se dr. Ravnihar na dolgo in široko bavi tudi s »Slovenskim Narodom« ter mu očita, da se je izneveril tradicijam in idejam, ki jih je zastopal pok. dr. Ivan Tavčar. Nečemo se zapletati v ostro polemiko, vendar pa se nam zdi potrebno, da ugotovimo eno: Pok. dr. Ivan Tavčar je po prevratu dosledno zastopal načelo, da je v interesu narodne stvari, da nastopajo vse napredne struje složno in po možnosti združene v eni falangi, ker je samo na ta način mogoče voditi uspešno borbo proti klerikalcem. Po tem načelu se je »Slovenski Narod« vedno ravnal in tudi sedaj zastopa stališče, da je v eminentno narodnem interesu, da se čim najprej osnuje napredni blok kot najmočnejši jez proti prodiranju klerikalizma. Slej kot prej je obdržal »Slovenski Narod« proste roke nasproti vsem naprednim strujam, da lahko svobodno ocenjuje in presoja njihovo delovanje, da graja na njih, kar se mu ne zdi dobro, in da odobrava in hvali to, kar store dobrega in koristnega za narod in za napredno stvar. Prav zaraditega, ker mu je dana ta svoboda, zato je tudi odkrito izpovedal svoje mišljenje, da mu pot, na katero se je krenilo z izdavanjem »Narodnega Dnevnika«, zdi povsem pogrešna. Takisto tudi ne drži očitek, da je »Narodna tiskarna« pokazala narodni-napredni stranki vrata. Saj se še danes nahaja pisarna te stranke v lokalih »Narodne tiskarne« in še danes posluje strankin tajnik v teh prostorih. Zavračamo torej napade na naš list in na »Narodno tiskarno« kot povsem neupravičene.

— **»Jutranje Novosti«** so v ponedeljek mirno v gospodu zaspale. Izdajateljstvu in uredništvu se ni zdelo ne vredno ne potrebno, da bi o svojem koncu obvestili svoje itak maloštevilne naročnike in čitatelje. Mesto »Jutranjih Novosti« je včeraj na novega leta dan izšel že napovedani »Narodni Dnevnik«, ki pa ni vzbudil prav nobene pozornosti, ker se mu že na prvi pogled vidi, da je samo kopija pokojnih »Jutranjih Novosti« in zdi se, da bo tudi ta novi list zadela ista usoda, kakor njegovega prednika, morda še prej, kakor se to pričakuje. Tudi vsebinsko je novi list daleč zaostal za vsemi pričakovanji. Ima pač članke izpod peres posamnih predstaviteljev v izdajalskem konsorciju združenih skupin, toda ti članki se ne odlikujejo niti idejno, niti vsebinsko od člankov v drugih listih. Kot glavni in odgovorni urednik »Narodnega Dnevnika« beleži g. Aleksander Železnikar.

— **Uredba o razvrščanju železničarjev.** Iz Beograda smo dobili poročilo, da je v ministrstvu za promet dogotovljena uredba o razvrščanju državnega prometnega osobja, ki mora biti po členu 195 zakona o državnem prometnem osobju objavljena najkesneje dne 1. januarja 1924. Obenem pravi poročilo, da zastopniki osobja in organizacij nele niso bili pritegnjeni k sodelu, temveč, da tudi že dovršene uredbe niso dobili v pogled, dasi je to svojčas gospod minister za promet dr. Velizar Jankovič obljubil. Še o pravem času svarimo g. ministra za promet, naj uredbe ne izda, preden zastopniki osobja, ki mu je uredba namenjena, ne dajo o njej svojega mišljenja. Kakor osobje odklanja zakon o državnem prometnem osobju kot nespremenljiv, tako bo odklanjalo tudi uredbo, o kateri brez sodelovanja osobja ni pričakovati, da bi bila sprejemljiva. Gospodu ministru za promet smo dne 30. decembra poslali o stvari tole brzojavko: »Pokrajinsko udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev v Sloveniji najodločneje protestira proti nameri, izdati uredbo o razvrščanju prometnega osobja brez sodelovanja njegovih zastopnikov in organizacij. Kakor odklanjamo pragmatiko, ki je izšla, ne da bi se bili vpoštevali predlogi osobja, odklanjamo odločno tudi uredbo, ki bo izšla, ne da bi imeli železničarji poprej priliko, dati o njej svoje mišljenje in predloge. Vse osobje je nad takim postopanjem ogorčeno in se ne bo plašilo seči ponovno po protestih najjače vrste.« Pokrajinski odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev. Ljubljana, Gradišče 7.

— **Pojasnilo gostilničarjem.** Na razne neosnovane govorice, da se bode moralo odslej po gostilnah in kavarnah dajati kolekovane račune za vsako malenkost smo po informacijah dobljenih pri fin. upravi, v položaju razglasiti, da ostane dajanje računov gostom ravno tako kot je bilo do sedaj samo da se morajo od 1. januarja 1924 rabiti le kolekovani lističi, ki jih izdaja finančna uprava. Kontrola pa se bo vršila radi tega, da bi se namenoma ne zmanjševalo dajanje računov po tistem številu in običaju, kakor je bilo do sedaj. Zadruga gostilničarjev v Ljubljani.

— **Mariborske vesti.** Bombni atentat v Götzovi dvorani. Zasledovanje krivcev bombne eksplozije pri Götzu v noči od petka na soboto je doslej ostalo še negativno. Eksplozija se je izvršila okrog 2. zjutraj in sicer pri vratih zadaj na dvorišču. Učinek detonacije se je čutil do okrog Götzove pivovarne, eksplozija sama pa je razbila vnanja in notranja v dvorišče vodeča vrata, pri čemur so drobci vrat prileteli v dvorano, a notranja vrata je pahnilo ven na dvorišče. Tudi sicer materialna škoda v toliko občutna, ker vsled detonacije popokale vse šipe v oddju dvorane in v bližini se nahajajoče poslopja pivovarne. Vesti o drugih poškodbah so neutemeljene. Vsled poškodb se za Silvestrov večer določena veselica »Männergesangsvereina« ni mogla vršiti. V nemških krogih vlada seveda veliko razburje-

nje. Na Silvestrovo so se Nemci v deputaciji zglasili pri velikem županu ter mu ob enem z novoletnim voščilom in poklonitvijo izrazili tudi svojo pritožbo. Posledica atentata bo najbrže ta, da bo ta edina dvorana, primerna za večje prireditve doslej služila v pivovarniške torej industrijske namene, kar je tvrdka že itak nameravala izvršiti, da si radi povečanja obrata prihrani novo zgradbo. G. veliki župan seveda obsoja ta dogodek, baš ob njegovem prihodu, ker je njegov življenjski cilj narodna nasprotja ublažiti na podlagi skupnega gospodarskega dela. — G. veliki župan za brezstanovanjce. G. veliki župan, ki je prevzel častno predsedstvo v akciji za »Dom ubogih«, se je na Silvestrov večer nenadoma pojavil v pisarni Kreditne in stavbne zadruge »Mojmir«, ki je to akcijo ustanovila ter sporočil tajništvu, da je že priporočal vojni upravi, naj ona prepusti prazne vojaške barake za nastanjenje deložirancev in sploh onih, ki nimajo stanovanj. Obenem je podari 1200 D v podporo tej akciji ozir. na razpolago zadrugi. Obljubil je, da bo to akcijo osebno podpiral tudi na najvišjem mestu. — Novi klavniški ravnatelj je bil imenovan v tajni seji občinskega sveta. In sicer je imenovan dosedanji provizorični vodja, živinozdravnik g. Rojko, zaveden Slovenec. Tržno nadzorstvo se preseli v prostore sedanje Schweigerjeve gostilne v magistratnem poslopju. Tudi tržno nadzorstvo dobi novega vodjo, ki pa še ni imenovan. — Sokolov Silvester v Nar. domu je bil izredno dobro obiskan in je nudil z raznimi večeru primernimi prireditvami (med njimi tudi nastop članov Nar. gledališča) izredno zabavo. — Mraz še vedno ne odjenja. Novoletno jutro je prineslo 12 C mraza.

— **Odlikovani narodni poslanci.** Več narodnih poslancev je kralj odlikoval z redom Sv. Save III. reda, med drugimi tudi ljubljanskega narodnega poslanca prof. Josipa Reisnerja.

— **Celjske vesti. Ljudsko gibanje v celjski župniji v letu 1923.** Rojenih je bilo 427 otrok in sicer dečkov 229, deklic 198. Poročenih je bilo 191 parov. Umrlih 443, moških 262, ženskih 181. — Silvestrov večer. V ponedeljek je celjsko društvo priredilo v zgornjih prostorih Narodnega doma običajni Silvestrov večer. Ljudstva se je nabrala polna dvorana. Na odru so se proizvajale razne točke sporeda. Ob 24. uri je bila vprizorjena alegorija, katero je aranžiral v tem priznani mojster g. Matija Benčan. Spregovoril je ob zaključku leta starosta celjskega Sokolskega društva dr. Milko Hrašovec. Cel večer je pridno svirala godba celjskih železničarjev. Po polnoči se je vršil ples v mali dvorani. — Novoletni dan je bil krasen solnčni zimski dan, kakoršnih bi si v novem letu želeli mnogo. — Umrl je v celjski bolnici vponedeljek ponoči g. Fran Žuža, posestnik in trgovec v Mozirju v 61 letu svoje starosti. Pogreb se je vršil v sredo 2. januarja iz celjske bolnice na pokopališče sv. Kacijana v Žalcu. Pokojnik je bil znan po vsi Savinski dolini po svoji dovtipnosti. — Blag mu spomin!

— **Taksni in pristojbinski pravilnik je izšel** na 36 straneh v Ur. listu št. 116. Posamni izvodi se dobivajo pri upravništvu po Din 5.50 dokler traja zaloga.

— **Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.** Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane izkazuje v času od 23. do 29. dec. to-le statistiko: Umrlo je 14 oseb, 6 moškega in 8 ženskega spola. Smrtni vzroki: življenjska slabost 1, jetika 3, druge nalezljive bolezni 1, možganska kap 1, drugi naravni smrtni vzroki 7, slučajna smrtna poškodba 1. Med tem časom se je rodilo 30 otrok, 19 ženskega in 11 moškega spola (2 mrtvorojenca). Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatica 1, griža 1, dušljivi kašelj 1.

— **Invalidski odsek za socijalno politiko** pokrajinske uprave v Ljubljani se preseli s 1. januarjem 1924 iz Št. Peterske vojašnice v palačo pokrajinske uprave, II. nadstropje. Vse prošnje v invalidskih zadevah so odslej oddajati v splošnem vložišču oddelka za socijalno politiko v II. nadstr. palače pokrajinske uprave, vrata št. 17. Šef-zdravnik dr. Minář ostane še nadalje v Št. Petrski vojašnici ter sprejema invalide v invalidnem domu ob delavnikih od pol 10. do pol 11. ure, kjer naj se invalidi neposredno zglašajo.

— **Katere dneve poslujejo uradi v Beogradu?** Po poročilih, ki smo jih prejeli iz Beograda, ne poslujejo ondotni uradi ali samo deloma, tele dni v mesecu: 5., 6., 7., 8. in 9. tm. (pravoslavni božič), 12., 13. in 14. (pravoslavno novo leto), 18., 19., 20. in 21. (bogojavljenje in Sv. Jovan). Po tem se naj ravnajo stranke, ki imajo v Beogradu kaj opraviti, da ne bodo imele nepotrebnih stroškov, ako se napotijo v Beograd v dneh, ko uradi samo deloma ali sploh ne poslujejo.

— **Smrtna kosa.** V Novem mestu je umrla ga. Marija Kenda roj. Zupančič, posestnica in trgovka v Novem Mestu. Pogreb je bil včeraj popoldne ob ½16. Umrla je v najlepši življenjski dobi 34 let. Blag ji spomin. — V Novem mestu je umrla ga. Frania Burger roj. Rohrmann, soproga inšpektorja delegacije ministrstva financ v pok. g. Antona Burgerja in mati g. ing. Silvina Burgerja. Pokojnica iz znane narodne obitelji Rohrmanove je bila v Novem mestu splošno znana in priljubljena. Pogreb bo danes v sredo ob ½16. na pokopališče v Novem mestu. Blag ji spomin — V Skoplju je umrl tamkajšnji carinski posrednik g. Mihajlo Ačimović, bivši načelnik carinskega urada v Ljubljani. Pokojnik je bil energičen uradnik, ki zlasti v Sloveniji ni imel radi svojega rezolutnega nastopanja mnogo prijateljev. Umrl je na posledicah bolezni, ki si jo je nakopal v svetovni vojni. Naj v miru počiva!

— *Prošnja istrskega begunca.* Zaveden istrski rojak, absolvent prava, išče primerne službe. Nahaja se v stiski. Povratek v Istro mu je zabranjen. V hudi zimi je brez sredstev in službe. Prosi za kakršnokoli zaposlitev. Dopisi na upravo »Sl. Naroda« pod »Prošnja istrskega begunca«.

Cenik objavam v »Slovenskem Narodu«.

A. Mali oglasnik: Vsaka beseda 50 para, najmanjši pa Din 5.

B. Navadni inseratni del: a) v 7 kolonskem delu (petitna vrsta 45 mm široka, 3 mm visoka): 1. oglasi do 90 mm višine (30 petit vrst enostolpno) à petit vrsta Din 2.—; 2. oglasi od 90 do 300 mm (od 31 do 100 petit vrst) à petit vrsta Din 2.50; 3. oglasi od 301 do 900 mm (od 101 do 300 petit vrst) à petit vrsta Din 3.—; 4. oglasi nad 900 mm (nad 301 petit vrst) à petit vrsta 4.—; *b) oglasi v tekstu* (enostolpna petitna vrsta 63 mm široka, 3 mm visoka): 1. do 300 mm (100 petit vrst enostolpno) à petit vrsta Din 6.—; 2. od 300 mm dalje in pri pogojenem prostoru à petit vrsta Din 7.—.

C. Priobčitve notic: 1. Društvene prireditve brez vstopnine in brez drugih dohodkov do 30 besed Din 3.—, vsaka beseda več, velja 50 par; 2. društvene prireditve z vstopnino ali sploh dohodkom, vsaka beseda 50 par; 3. gospodarske vesti malih gospodarskih organizacij, vsaka beseda Din 1.—; 4. koncerti, poslana, izjave itd., beseda Din 2.—; 5. Trgovske in srednje gospodarske notice, beseda Din 2.—; 5. trgovske in srednje gospodarske notice, beseda Din 2.—; 6. dnevne vesti, objave, veletrgovine, veleindustrije in bank, beseda Din 5.—.

D. Parte in zahvale: Do 30 vrst à Din 2.—; do 100 vrst à Din 2.50; do 300 vrst à Din 3.—; nad 300 vrst à Din 4.—.

* * *

— **Ureditev babiških honorarjev** pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Da zadosti zahtevi zakona o zavarovanju delavcev, ki določa, da je porodnicam prožiti babiško pomoč v naravi, ne pa dovoljevati samo denarni prispevek, kakor je bil dosedaj običajen, je ravnateljstvo okrožnega urada na svoji IV. redni seji z dne 20. junija 1923 določilo nov babiški tarif in obenem sklenilo, da bodo babice potrebni obvezilni in razkuževalni materijal dobivale na straške urada. Ta tarif, ki se bo začel uveljavljati s 1. januarjem 1924, slove: 1.) Za babiško pomoč pri porodu in predpisano devetdnevno oskrbo po porodu se honorirajo babice v mestih Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj s 130 Din, na deželi s 65 Din. Ako bi oskrba po porodu trajala manj kakor 9 dni, se za vsak dan v mestu odračuna po 10, na deželi po 5 Din. 2.) Pri dvojčkih se plača poldrugi honorar. 3.) Honorar in sicer po številu obiskov in izgubi časa se babici tudi nakaže v slučaju oddaje porodnice v bolnišnico. 4) Ako je pot babice na deželi daljša od 2 km, se za vsak nadaljnji kilometer pota tja in nazaj plača kilometrina, ki velja za državne uradnike, sedaj torej 6 Din za kilometer. 5.) Obenem dobi babica pri pristojni poslovalnici brezplačno na razpolago potrebna razkužila in obvezila, to je steklenico z 80 gr sanitola in steriliziran karton, vsebujoč 100 gr vate, 8 predlog iz staničevine zavitih v gazo, 10 predlog iz staničevine nezavitih, pol metra traku za podvezanje popkovine in 5 povojčkov (zajčkov) za zavijanje popkovine. 6.) Babicam na deželi, ki bi v prehodni dobi in pozneje zaradi prevelike oddaljenosti ne mogle dobiti obvezil od pristojne poslovalnice, se za babiško pomoč pri porodu in devetdnevno oskrbo pri porodu plača honorar 90 Din, dočim ostanejo vsa druga določila nezpremenjena. — Babice, poklicane k porodom članic ali svojk okrožnega urada, si imajo torej pri pristojni poslovalnici pravočasno preskrbeti razkužilni in obvezilni materijal. Račun je po končani oskrbi predložiti poslovalnici ter obenem z njim vrniti prazno steklenico sanitola. Na deželi ima dobo oskrbe (devet dni ali manj) ter kilometrino na računu potrditi uradov zdravnik ali pa županstvo v zmislu določila § 188. zakona o zavarovanju delavcev, v mestih pa ima dobo oskrbe na računu potrditi stranka (porodnice ali nje pooblaščeni rodbinski član, soprog, oče, mati) ter račun vidirati uradov zdravnik. Skupni honorar se potem babici nakaže po poštnem čekovnem prometu. Okrožni urad se nadeja, da bo s proženjem razkužil in obvezil bistveno vplival na higijeno porodov, s tarifnimi postavkami pa na dobo oskrbe in s tem posredno na nego dojencev. Porodniška oskrba je bila doslej zlasti na deželi pomanjkljiva in se je včasih zgolj omejevala na intervencijo pri porodu.

— **Članom in namestnikom cenilne komisije** za dohodnino okraja Ljubljana-mesto, ki so bili izvoljeni oziroma izžrebani poteče funkcijska doba 31 dec. 1923. Natančneje na oklicu na mestni uradni deski.

— **Tečaji za krojenje** se otvorijo začetkom meseca januarja. Poučevalo se bode po najnovejših krojih in modelih šivilje in krojače. Ker je kroj zelo praktičen, se lahko tečaja udeleže oni, ki niso izučeni krojaštva. Tečaji so popoldanski in večerni. — Oblastveno preiskušeni in koncesijonirani zavod za krojenje, Židovska ul. 5. Ljubljana.

— **Selska pošta** se je dovolila iz Pragerskega na Gorico, okraj Maribor od 1. januarja 1924. Dostavljala se bo pošta vsak ponedeljek, sredo in petek. Dosedanja pošta Rače za občino Gorica odpade.

— **Znižanje obsodbe proti atentatorju Raliću.** Po poročilih iz Beograda je kasacijsko sodišče ugodilo pritožbi na 20 let ječe obsojenega Milana Rajića, atentatorja na ministrskega predsednika g. Pašića, radi previsoko odmerjene kazni. Kasacijski sodni dvor je zmanjšal kazen od 20 na 18 let.

— **Nesreča v gorah.** V gorah severne Štajerske (Wechsel-pogorje) se je zgodila po poročilu iz Gradca velika turistovska nesreča. Vsled snežnih zametov in viharjev se je ponesrečilo 8 turistov. Enega so dobili popolnoma zmrzjenega.

— *Novoletna tragedija v Zagrebu.* Po poročilu iz Zagreba se je na novo leto pripetila velika tragedija. Okoli 18 let stara Marica Bartolec je novo leto praznovala v družbi svojega brata in nekaterih znancev. Hodili so od gostilne do gostilne, od zabave do zabave in je končno okrog petih zjutraj prišla domov. Tedaj jo je mati začela kregati in psovati s »pocestno prostitutko«. To je Marico tako razburilo, da je odšla z doma in blodila po ulici do 7. ure zjutraj, ko je privozil prvi električni voz. Marica se je vrgla pod voz, ki jo je strahovito razmesaril. Bila je na mestu mrtva, in so morali voz dvigniti z dvigali, da so pobrali pod vozom razdrobljene telesne ostanke. —

— *Tihotapstvo saharina.* V Mariboru je bila aretirana brezposelna Viktorija Krohne, ki se je bavila v družbi z drugimi s tihotapstvom saharina, kokaina in drugih snovi. Saharin se je tihotapil iz Avstrije in Nemčije. V Mariboru je bilo sprejemališče vtihotapljenega blaga, glavni sedež družbe pa je bil v Ljubljani, kjer je stanoval ljubček Krohnetove, zobotehnik Sitar, ki je bil v soboto na zahtevo mariborske policije v Ljubljani aretiran. Poleg tega sta bili v Mariboru aretirani kot sokrivki še dve natakarici. Kokain ali saharin je prispel iz inozemstva v večjih paketih in je bil v Mariboru predelan v manjše, na katere so bili nato nalepljeni varnostni znaki neke znane nemške tvrdke. Varnostni znaki so bili izdelani na Dunaju. Aretirani so bili oddani carinskemu sodišču. Pri Krohnetovi je policija zaplenila 27 doz saharina. Obstoja sum, da je imela družba svoje podružnice tudi v drugih krajih države. Sitar, ki je znan ljubljanski pustolovec ter je bil že večkrat zaprt, je v zadnjem času živel zelo razkošno in elegantno ter je vzbujal splošno pozornost. Na policiji je zanikal vsako krivdo.

— **Vlom v Šent Vidu.** V Šent Vidu je bilo vlomljeno v skladišče tamošnje železniške postaje. Tatovi so odnesli dva zaboja, v katerih se je nahajala mast za čevlje ter antracen-črnilo. Škoda znaša 1000 Din. Ukradeno blago je last Ivana Kebra iz Tacna.

— **Tatvina kolesa.** Kolo znamke »Eska«, vredno 1250 Din je bilo v Šent Vidu ukradeno Ivanu Šušteršiču iz Vižmarij. Tatvine je osumljen neki okoli 35-letni moški.

— **Tatvina v Stari vasi.** Antonu Štefančiču iz Stare vasi je neznan moški o Božiču ukradel suknjo, vredno 1500 D.

— **Velike poplave Neretve.** Iz Metkoviča poročajo, da je Neretva vsled velikih nalivov preplavila vso bližnjo okolico in je uničeno nad štiristo oralov zimske setve.

RAZPEČEVALCI PONAREJENIH BANKOVCEV

Zanimivo izpoved, kako je prišlo do ustanovitve tiskarne za ponarejanje desetdinarskih bankovcev, je podal glavar družbe razpečevalcev in tihotapec Ignac Zupančič šefu beograjske policije g. Gl. Popoviću. Zupančič je izjavil, da je postal žrtev svetovne vojne, ki ga je spridila in odtujila poštenemu delu. Začel je tihotapiti. Glavni predmet za tihotapstvo mu je bil kokain, ki ga je spravljal in nosil preko mejo v Italijo. Redno je prehajal brez potnih dokumentov mejo ter v Trstu s posredovanjem nekega Cochinija prodajal kokain. Zaslužek je bil zelo pičel in slab, vsled česar mu je Cochini svetoval, da naj začneta z ustanovitvijo tiskarne za ponarejanje desetdinarskih falzifikatov. Za to podjetje je prinesel Zupančič 7500 Din, kar je bilo po Cochinijevi izjavi premalo za uspešno delovanje tiskarne. Denar je dobil v Zagrebu od nekega Antona Godine, ki je pozneje sam prišel v Trst sklenit pogodbo. Klišeje je izdelal najprej Ernest Pahor, ki niso bili dobri. Osobje je za tiskarno preskrbel brivec Matija Pisak. Denar je posodil tudi Angel Košuta iz Sv. Križa pri Trstu. Za izdelavo klišejev je bil najet neki Angelmo del Bell. Delavnica se je najprej etablirala v mali notranjski vasici v Žejah pri Postojni. V 14 dneh so natisnili za 240.000 bankovcev v nominalni vrednosti. Zupančič je končno pojasnil, kako je skrbel za razpečavanje falzifikatov v naši državi.

Kakor nam javljajo, sta bila odpeljana v beograjske zapore iz Loža dva razpečevalca, Gustav Znidaršič, posestnikov sin v Starem trgu in sin kočarice Anton Zabukovec, eden glavnih stebrov klerikalne kulture v Ložki dolini.

Glede stavca Pahorja omenjamo, da je bil svoječasno v kondiciji v ljubljanski tiskarni Blasnikovih dedičev in je tam ponarejal poštne znamke.

Kdor si še ni ogledal I. del prekrasne, nadvse elegantne društvene drame »Pariška grofica« s priljubljeno filmsko divo Mio May in najboljšimi igralci Emil Jannings, Vladimir Gajdarov in Erika Glässner — naj si istega gotovo pogleda v kino »Ljubljanskem dvoru« samo še danes sredo 2. in četrtek 3. januarja. Prizori so tako krasni in dirljivi, da se gledalec, ki pazljivo sledi slikam ob zvokih prekrasne glasbe, katero proizvaja lastni prvovrstni orkester — komaj loči in ob koncu I. dela vprašuje, kedaj bo videl II. del. Ne zamudite in pridite točno k napovedanim predstavam, da z poznejšim vstopom v dvorano ne motite one obiskovalce, ki pridejo pravočasno. — Kdor bo videl I. del, bo komaj čakal II. dela, ki se igra od petka 4. jan. do vštevši nedelje 6. januarja. Kino »Ljubljanski dvor«.

— »Pekatete« najcenejše testenine. To potrjujejo vse gospodinje, ki so napravile poskušnjo s tem, da so skuhale obenem te in druge »Pekatete« so se vedno zelo nakuhale.

— Kino Tivoli. Danes zadnjikrat zanimiv ameriški film »Ženska vrag«. Jutri v četrtek ufilmljena povest slovitega danskega pesnika H. C. Andersena »Kolo sreče je opoteče«, v katerem igrajo najboljši nordijski igralci. V glavnih ulogah Karen Ingolf in Viktor Montel. Kot dodatek zabavna dvodejanska šaloigra »Dinamit« v glavni ulogi ameriški komik Hamilton.

POŽAR V LONDONU. PRVI FILM V NARAVNIH BARVAH.

Ni se še v Ljubljani dosedaj predvajal film, ki bi glede barvne pestrosti in zanimivosti prekašal monumentalno delo »Požar v Londonu«. Dejanje samo nam prikazuje pustolovsko doživetje, dogajajoče se v 17. stoletju v Londonu. Režija prikazuje slike, ki nudijo historično interesirancu kot lajiku izvrsten užitek. Lady Diana Manner v vlogi veritasilne vojvodinje, je izoblikovana umetnica, ženska, polna ljubkosti in dražesti. Film ni koloriran, nego je posnet na popolnoma nov prizmatičen način in vsebuje prizore, kjer je prikazovanje barv tako naravno, da človek ne verjame svojim očem. Predvsem silovit požar v Londonu, kjer gori 12.000 hiš, je tako naraven, da ima človek nehote občutek, da ne pride preblizo platna. Zlasti je viden prizor, ko se tali svinec, na strehi katedrale in žareč teče na tla. Diven je tudi prizor pri frugaličnem obedu, kjer je sadje, pečenka v filmu tako naravno reproducirano, da človeku lezejo usta skupaj. Opozarjamo, da je bil film predvajan v Newyorku, Londonu, Berlinu, Parizu, na Dunaju itd. s kolosalnim uspehom. V Ljubljani je njega premijera danes, predvaja se pa do sobote. Predprodaja vstopnic dopoldne od 10. do 12. ure.

— **Nedeljska plesna šola v Narodnem domu se nadaljuje.**

— **Želodčne bolečine, pomanjkanja teka, motenje prebave,** ki so izvajati iz togosti črevesja se hitro odstrani z grenčico »Franz-Josef«.

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27. Lekarnar Eug. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 238, Hrvatska.

— **Najcenejše in najnovejše obleke** se dobijo samo v Šelenburgovi ulica št. 3 pri *Gričar & Mejač*.

— **Kupite le šivalni stroj Elcella** pri tvrdki I. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke. Glej oglas.

Društvene vesti.

— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** ima v četrtek 3. januarja ob 16. redno odborovo sejo.

— **Dijaške gospodinje** imajo v četrtek 3. tm. ob 4. pop. redni mesečni sestanek pri »Novem svetu«.

Turistika in šport.

INOZEMSKE NOGOMETNE TEKME.

— **Split,** 1. jan. Splitski »Hajduk« je v Alžiru premagal alžirskega prvaka klub »Sant Eugenius«. Rezultat 5:2. Tamošnja jugoslovenska kolonija je Hajduku prirejala viharne ovacije.

— **Pariz,** 1. jan. Včerajšnja nogometna tekma Vienna : holandsko društvo »Wilhelmina« je prinesla dunajskemu društvu zmago Rezultat 5:0. Današnja nogometna tekma Vienna contra pariško društvo Red Stear je bila neodločena. Rezultat 2:2.

— **Rim,** 1. jan. Nogometna tekma med reprezentancama Južne Italije in Južne Francije je 2:1 v korist Italiji.

— **Ferrara,** 1. jan. Wiener Sportklub : Spalla 1:0.

— **Barcelona,** 1. jan. Rezultat tekme Barcelona : praška Slavija 1:0. V Valenciji je praška Sparta potolkla tamošnje društvo Valencija 5:1. V San Sebastijanu je madžarsko društvo MTK premagalo barcelonsko Royal Societa 3:2. Plzenska Viktorija je zmagala Bilbao 3:0. Klub Nusle (Praga) je v Lisaboni premagal klub Imperio 11:0.

— **S. K. »Slavija«** obvešča svoje članstvo, da se vrši redni letni občni zbor v nedeljo 6. tm. ob 10. uri dop. v gostilni S. Smole v Novem Vodmatu.

— **Smuški odsek SK. Ilirije** priredi v četrtek dne 3. januarja, ob pol 21. v igralnici kavarne Evropa sestanek. Ker se bo obravnavalo o važnih zadevah, predvsem o smuških tekmah, katere priredita dne 6. jan. T. K Skala v Bohinju in dne 13. jan. SK. Ilirija v Planici pod Jalovcem, so vsi člani gornje sekcije naprošeni, da se sestanka sigurno udeleže. — Načelnik.

Borzna poročila.

ZAGREBŠKA BORZA.

Dne 2. januarja. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 15.525—15.625 Pariz 4.485—4.535 London 321.25—387.25. Dunaj 0.12396—0.12596. Praga 2.30—2.62 Trst 3.84—3.87. Newyork 88.60—89.30, Budimpešta 0.4475—0.4475.

Valute: dolar 87.50.

Efektov danes nismo prejeli.

INOZEMSKE BORZE.

— **Curih,** 2. jan. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.50 Amsterdam 217.75, Newyork 572.75, London 24.78, Pariz 22.80, Milan 24.75, Praga 16.70, Bukarešta 2.95, Sofija 4.05, Dunaj 0.008075.

— **Trst,** 2. januarja. Današnja predborza, Beograd 25.945—25.95, Dunaj 0.03235—0.03257, Praga 67.40—67.60, Pariz 117.5—117.60, London 100.25—100.47, Newyork 23.0750—23.15, Curih 404.50—405.50.

Poizvedbe.

— **Zatekla** se je psica stara 9 mesecev volčje pasme. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v kavarni »Prešeren«, Ljubljana.

— **Izgubila** se je damska srebrna ura z zapestnim jermenom od Gosposvetske ceste po cesti na drž. kolodvor do glavnega kolodvora. Ker je ura dragocen spomin, se najditelj naproša, da uro odda g. Antonu Selanu, postnemu blagajniku na gl. kolodvoru v Ljubljani.

Najnovejša poročila.

DR. BENEŠ O NALOGAH PRIHODNJEGA LETA.

— **Praga,** 2. januarja. (Izv.) Zunanji minister dr. Beneš je priobčil v »Prager Presse« novoletne misli o vprašanjih l. 1924 ter je med drugim pripomnil: Leto 1924. prinese težke posledice in odločitve. V tem letu sledi priznanje sovjetske Rusije de iure, vendar ne pomenja to definitivne rešitve ruskega problema v gospodarskem in političnem pogledu.

V reparacijskem vprašanju je pričakovati provizorične rešitve, definitivno se reši šele, ko bodo zavezniki storili važne sklepe.

Volitve v Ameriki bodo imele znaten vpliv na nadaljni razvoj in rešitev reparacijskega problema. Volitve prinesejo odločitev v vprašanju plačila dolgov Ameriki od strani zaveznikov.

Velikega političnega pomena je tudi sestava angleške vlade po delavski stranki, kateri pa zunanji minister dr. Beneš ne pripisuje trajnih uspehov.

Ob zaključku članka naglaša dr. Beneš, da pomenja leto 1924. vrhunec krize v Evropi, vrhunec krize v evropskem parlamentarizmu in konstitucijonalizmu. Ta kriza se bo deloma premagala.

Glede francosko - češkoslovaške zvezne pogodbe je dr. Beneš pristavil, da je ta pogodba za Evropo nova etapa na poti njene rekonstrukcije.

ŠTEVILNE ARETACIJE NA RUSKEM.

— **Riga,** 1. jan. (Izv.) Številne aretacije članov gibanja, ki stremi za reorganizacijo gospodarskega življenja v sovjetski Rusiji, so v Moskvi vzbudile veliko paniko.

MAKEDONIJA — JABOLKO RAZDORA.

— **Sofija,** 2. januarja. (Izv.) Tekst o Makedoniji v političnem ekspozeju bolgarskega ministrskega predsednika se glasi dobesedno:

»*Glede Srbije, naše najboljše sosede, polaga vlada najskrajnejšo brigo in najboljše čustvo za ustvaritev dobrih sosednih odnošajev.* Na žalost sedanje razmerje med obema ne odgovarja temu stremljenju in mišljenju.

Govoreč o Makedoniji je ministrski predsednik izjavil:

»Makedonskega naroda niso mogli skozi stoletja denacijonalizirati: umel je vedno braniti in varovati svojo meščansko svobodo in pravice. Če se posreči doseči dobro sosedstvo, *tedaj postane Makedonja iz jabolka razdora — alka*, ki bo varovala oba naroda pred novimi vojnami. Makedoniji želi pred vsem, da ohrani svobodo na nacijonalnem in kulturnem polju.

GROZEN VERSKI ZLOČIN V ITALIJI.

— *Rim,* 2. januarja. (Izv.) V mestu Avezzano je neki človek odnesel iz cerkve več cerkvenih dragocenosti. Karabinjerji so ga prijeli in zaprli v zapore vojašnice. Večja množica je napadla vojašnico, odprla zapor ter ven odgnala tatu. Vlačili so ga po cesti, kamenjali in nato na glavnem trgu sežgali.

GROZEN POLOŽAJ NEMČIJE.

— *Rim,* 2. januarja. (Izv.) V razgovoru z zastopnikom »Messaggera« v Luganu je nemški zunanji minister dr. Stresemann izjavil:

Položaj Nemčije je grozen, ker ni več mogoče plačevati uradništva in bo treba odpraviti brezposelno podporo. Malo je italijanskih državnikov, ki bi tako umevali položaj v srednji Evropi, kakor Mussolini, čigar govor v senatu je vzbudil največji in najboljši vtis v Nemčiji. Država mu je posebno hvaležna. Vedno v tisku in v prebivalstvu sem skušal podpirati ideje Mussolinijeve. Mussolini je zadel pravo stališče, da je treba preje rešiti reparacijski problem, da se Nemčija vzpostavi kot plačila sposobna država.

DEMISIJA GRŠKE VLADE.

— *Pariz,* 2. januarja. (Izv.) »*Petit Journal*« javlja iz Aten, *da je grška vlada podala svojo ostavko.*

ODSTRANITEV GRŠKE DINASTIJE.

— *Atene,* 1. januarja. (Havas.) 144 republikancev in liberalcev je podpisalo na posebni konferenci predlog za odstranitev sedanje grške dinastije, ki se ima predložiti jutri na otvoritveni seji narodne skupščine. Liberalci ortodoksne skupine pričakujejo povratka Venizelosa.

— *Atene,* 1. januarja. (Izv.) Na konferenci republikanske stranke je bilo sklenjeno, da se ima izvesti popolna odstranitev grške dinastije Glücksburg. Sklepu republikanske stranke so se pridružili tudi nekateri venizelisti.

Kornel Makuszynski:

Stari mož.

(Prevel Ivan Cesar.)

(Nadaljevanje.)

Žena je postala resna.

»Le ne misli, dragi moj, da jaz nisem v stanu pomagati drugim. Glej!«

Pokazala mu je torbico; v nji bankovec in precej drobiža.

»No, ugani!«

»Pri moji veri, ne morem.«

»Božič, norček moj: nabiram darove za siročad.«

»A-a-a!«

»Kaj se toliko veseliš tega?«

»Nič, nič... Vesel sem, da si se lotila tega. Zelo sem vesel...«

»Ti kar bodi vesel, jaz pa nimam časa, moram obleteti še vso ulico.«

»Poslušaj me, pa hodiš kar tako sama?«

»S kom pa naj bi, z guvernanto? Menda me vendar nihče ne ukrade. Sicer pa, zvonim samo na vratih, kjer stanujejo gospe ali družine. Nasvidenje, dragec!«

»Pa se kmalu vrneš?«

»Čez približno dve uri.«

»Ali naj ti pošljem kočijo?«

»Oh, hvala; ne, zares, ti si res zelo dober. Če pa ravno hočeš, mi jo pošlji čez dve uri, pa naj me počaka na oglu ulice. Dobro?«

»Menda vendar!«

«Nasvidenje!»

»Nasvidenje, dragica moja, nasvidenje!«

Pa je odšel vesel kot Jupiter, ko je polomil Hefajstu obe nogi. Odvalil se mu je s srca kamen, velik kot gora. Pa je šel hitro in se ves radosten zahvaljeval Bogu, da mu je dal ženo, ki je zanj in za druge, to se pravi, ki zbira za druge milodare, da bo vsem dobro.

Mlada žena pa se je vrnila v brlog svojega leva.

»Vidiš, kako duhovita sem«, je govoričila vsa vesela.

»Pa si res!«

»Kako dobro je, če je človek krščansko usmiljen, mar ne? Krščanska čednost je lepa zadeva.«

»Vedno sem pravil tako...«

In stari mož je poslal kočijo, ki je mladi ženi prišla tako zelo prav, kajti bila je zelo, zelo utrujena.

Še dolgo časa potem je pripovedoval stari mož o krščanski usmiljenosti svoje žene. O da! Dobri Bog bo ženo vedno rešil iz nadloge in težave, treba je le, da se nanj obrača.

Toda mlada žena je kmalu iznašla novo metodo brez klicanja Gospoda Boga, čigar ime ni mogla prepogosto zlorabljati.

In pripetilo se je tako, da se je vračal stari mož z izprehoda čil in krepak kot še nikoli; gojil je v svojem srcu nade, da bo še morda — kdo ve — zaimponiral ženi in jo prisilil, da bo priznala v njem ciklopsko moč in moško podjetnost, o kateri je imela doslej še nekam bolj nejasne pojme. Stari mož je torej veselo skakljal po stopnjicah, se pred vhodom možato razmahnil, pomenljivo zakašljal in stopil ponosno noter.

»Kaj pa to pomeni?« je zagodrnjal.

V predsobi je visela častniška sablja, prav zarešna sablja, sicer popolnoma mirna, vendar pa zato le nekam zlohotna.

»Kaj pa to pomeni?« je spet ponovil stari mož.

Sablja je visela spokojno, ne da bi se količkaj zmenila za njegovo prisotnost.

V njem se je vzbudilo nekaj hudičevega.

Oh!

V tem hipu je bil grozen. Vso energijo, namenjeno ženi, je skrčil vase.

»To je strašno«, je začel šepetati, »to je grozno, podlo...«

Uravnal si je obleko, se popravil in se napotil naravnost proti vratom ženinega boudoira.

Premislil se je. Srd in bes je izpremenil obritega leva s pobarvano grivo v zvito lisico.

Pa se je zaobrnil v svojo sobo in pozvonil.

Vstopil je lakaj.

Stari mož se je delal, ko da je docela miren.

»Jean!«

»Želite milostljivi gospod.«

»Boš znal kupiti revolver?«

»Bom.«

»Na, tu imaš denar, najemi kočijo in steci na vrat na nos kupit revolver.«

Jean ga je pogledal osuplo.

»Revolver? Pri milostljivi gospej res ni nikogar; prisežem, da ne.«

»Izgubi se!« se je zadrl stari mož s pridušenim glasom.

Nato se je začel po prstih plaziti k vratom ženinega budoara. Prisluškoval je.

Najbrž je moral slišati nekaj groznega, nekaj gromu sličnega, kajti naenkrat je začel brez racionalnega vzroka razbijati s pestjo po vratih.

»Odpri! Takoj odpri, sicer ustrelim!...«

Nagla tišina.

Dogajale so se strašne stvari.

»Odpri! Bom streljal! Odpri!«

Še strašnejša tišina.

Stari mož je začel bezljati po sobi, nato pa zgrabil kristalni kandelaber in ga zakadil v zrcalo. Efekt je bil, moramo priznati, nenavaden.

(Dalje prihodnjič.)

To in ono.

ŽENSKI RAK.

(Ob 25letnici radija.)

Pred 35 leti je veljal rak pri ženski kot neozdravljiv, ker ga ni bilo mogoče operirati. Danes jih je na tisoče ozdravljenih. Leto 1898 pa pomeni nepozaben datum: radij je stopil na pozorišče. Pierre Curie, Francoz, in njegova soproga iz Poljske, sta ga po silnih naporih in nevarnostih dobila iz rudnine (uranium in thorium), to je svinčena svetlica iz Joachimsthala na Češkem. Nahaja se tudi na Švedskem Norveškem, v Kornvalu na Angleškem, v Ameriki, na Madagaskarju, v Tonkinu. Za centigram radija je treba predelati 4000 ton, razumete. Štiri milijone kilogramov svinčene svetlice! Za to se porabi 8000 litrov vode in 1900 kg kemičnih produktov. Tako se ne boste čudili ceni: gram stane danes 10.000.000 Din. Dolgo se je snov zdela brezlična in mrtva. Radij pa ima čudovite lastnosti. Sam po sebi izžariva neprestano, ne da bi kaj utrpel na svoji delavnosti. Je li torej večen? Ne, umrljiv je kot mi: traja pa poprek 2440 let, dočim je nam premeroma določenih 38 do 40 let. Za nas je torej takorekoč vekovit. Njegovi žarki nevidno in neslišno prodirajo globoko v tkivo. Imajo pa nekako sorodnost za mlade elemente: uničujejo jih, dočim puščajo dozorele sestavine. Na ta način ugonobe stanice raka, zdravih pa ne ne da bi ozledli kožo. In še leta Gospodnjega 1989 so jeli zdraviti raka, predvsem ženskega, z radijem: curietherapia. Uporabljajo ga pri »zlih slučajih«, ki so za kirurgijo nedostopni. Pa glejte čudo! Neozdravljivim se vrača zdravje, nekaterim se pa vsaj toliko zboljša, da jih je mogoče operirati. Vselej pa radij olajša bolečine, oslajša življenje, okrajša trpljenje. Radij prinaša radost! Izborni ranocelnik J. L. Faure priporočuje, da v prihodnje ne bo več treba rezanja pri raku: izlečili ga bodo z iradijacijami, z obžarivanjem radija, pa tudi žarkov X... Ta obžarivanja še niso docela poznana. Včasih naleté na stanicevje, ki se jim upira. Tupatam prekoračijo svoj smoter in povzroče mehurčke ali pa uničijo važne organe. Nekikrat celo vzpodbadajo in pospešijo zlo: radiologi bi vedeli kaj povedati iz tega poglavja: ponovno so se že morali zateči k amputacijam. Ako je bolezen mlada, jo še najbolje pobija nož. Pri zastarelosti pride roentgeniziranje ali pa irradijacija v poštev. Nekateri bolniki bi radi izbirali lek. Rabelais je zapisal nekje: »Izvrševanje zdravilstva je boj treh oseb, bolnika, bolezni in zdravnika.« V naših časih naj bi edino lečnik, oziroma sosvet specialistov odločil, s katerim orožjem se bo vršila bitka. Lahko se uporabi eno samo sredstvo, ali pa se kombinirajo vsa tri. Vsekakor pa si velja zapomniti besede: »Ako se rak zarana leči, je ozdravitev skoro gotova.«

Dr. P. F.

• **Kako je Lya Mara postala filmska igralka.** O tem, kako je prišla k filmu, je priljubljena filmska diva Lya Mara pred kratkim poročala novinarju nekega uglednega lista. Zanimivo je, da velika umetnica ni Nemka, temveč Rusinja, rodom iz Rige. Že v svoji mladosti je imela strastno poželjenje do plesa. Sanjala je samo o baletu, vendar ker je bil njen oče strogo veren človek, ni nikdar smela omeniti svojih teženj, kaj šele zahtevati, da se jo pusti k gledališču. Lya Mara pripoveduje, da je bila pravi vzrok njene strasti do plesa plesalka, ki je bila naslikana na senčniku sobne luči. Noč in dan je sanjala samo o tej plesalki. Lya Mara pa je imela prijateljico enake starosti in s to sta jo popihale nekega dne na skrivnem k gledališču v Rigi, kjer je obe baletni učitelj sprejel. Oče Lye Mare že takrat ni več živel, mati pa se je končno udala in je svoji hčerki dovolila, da se izuči plesne umetnosti. Že kmalu po svojem učenju je smela talentirana Elevia — tako je bilo Lyi Mari ime — nastopiti javno pred širšo publiko. Sedaj se je pričela njena karijera navzgor. Prišla je v Kiew nato v Varšavo in postala je kmalu slavna. Bilo je leta 1917. ko je bila Varšava od Nemcev okupirana in ob tej priliki je dobila plesalka dve ponudbi od filmskih družb v Berlinu, da-li bi se hotela posvetiti filmski umetnosti. Lya Mara je na to pristala in postala je kmalu ena najglasovitejših filmskih umetnic, ljubljenka vseh kinoobiskovalcev. O njeni biografiji je znano, da je stara in ima več otrok.

• **Svoje »stare« se je hotel iznebiti.** V Warkeganu v Ameriki je William Chamberlein zavžil strup, raje, kakor da bi moral pred sodni stol ter se boriti s svojo ženo, ki je proti njemu sodnijsko postopala glede razporoke. Zdravnikom, ki so mu skušali rešiti življenje, je izjavil: »Ne bi rad umrl, ali na vsak način se moram odkrižati svoje »babnice«. Poročil sem jo, ko sem bil pijan kot »kanon«, toda nisem si upal pred sodnika, ker nimam nobene priče, da bi to dokazal.

Podpirajte obuvane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«,

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Fran Schantel *konces. posredovalnica za nakup in prodajo nepremičnin* *Ljubljana, Mestni trg 18*	*Gostilna »Pri Novem svetu«* *Ivana Gorše* *Ljubljana, Gosposvetska c.*	*Hotel in restavracija* *Franc Miklič* *Ljubljana, Kolodvorska 43*	*Gostilna »Koroški dom«* *Herman Škofič* *Ljubljana, Poljanska cesta*	*Josip Bedrač* *manufakturna trgovina* *Ljubljana, Aleksandrova c.*	*Ig. Žargi* *trgovina* *Ljubljana, Sv Petra cesta*	*Gostilna pri »Kolovratu«* *Tomaž in Frančiška Bizelj* *Ljubljana*
Simon Klimanek *krojač* *Ljubljana, Šelenburgova ul.*	*Gostilna »Pri vinski trti«* *Ljubljana, Tržaška cesta*	*Turkova gostilna* *Ljubljana, Streliška ulica*	*Franc Jakil* *trgovina z usnjem* *Ljubljana, Poljanska cesta*	*H. Suttner* *urar* *Ljubljana, Mestni trg*	*Tvrdka »Adrija«* *Franc Šibenik* *Ljubljana, Gosposka ul.*	*Hotel, restavracija in kavarna* *»Tratnik«* *Ljubljana, Sv. Petra cesta*
Maks Weiss *kotlarstvo* *Ljubljana, Sv. Petra c. 33*	*Tvornica dežnikov* *L. Mikuš* *Ljubljana, Mestni trg*	*Hotel »Lloyd«* *Kati Korošec* *Ljubljana, Sv. Petra cesta*	*Restavracija »Pri Roži«* *Ljubljana, Židovska ulica*	*Gostilna »Pri Mraku«* *Ljubljana, Rimska cesta*	*Ed. Škopek* *urar* *Ljubljana, Mestni trg 8*	*Franc Bar* *pisalni stroji* *Ljubljana, Cankarjevo nabr.*

Srečno in veselo novo leto
želi veletrgovina z železnino
Stanko Florjančič
Ljubljana Sv. Petra c. Ljubljana

Srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem
SRECKO POTNIK,
tvornica sadnih sokov, esenc i. t. d.
Ljubljana — Metelkova ulica.

Kavarna „Jadran“
Alojz Ivančič
Maribor, Aleksandrova c.

Namen vsakega je kupiti oblačilno blago tam, kjer je dobro in najcenejše.
Zatorej si oglejte cene manufakturnemu blagu, predno drugod kupite, v prenovljeni trgovini
KODRIČ & POTOKAR
pri Zmajskem (mesarskem) mostu, poleg živilskega trga.
Poskusite in se prepričajte!

2 do 3 prvorstne stukaterje
sprejme za takoj
SLOGRAD, Ljubljana

Uljudno naznanjam cenj. občinstvu, da
otvovim trgovino z mešanim blagom
dne 3. t. m. v Sp. Šiški, Sv. Jerneja cesta št. 57 pod firmo
M. Kovačič
Zagotavljam, da bom cenj. odjemalce postregel točno z dobrim blagom po nizkih cenah ter se priporočam
M. Kovačič.

Obnovite naročnino

5. I. 1924 ob 20. uri vsi v „Narodni dom“ na
Družabni ples
v prid zgradbi Sokolskega doma na Taboru.
Obleka poljubna. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Velebanka
išče prvovrstnih uradnikov z dolgoletno popolno bančno prakso, verziranih v vseh bančnih poslih in sposobnih za višja uradniška mesta.
Ponudbe, vsebujoče curriculum vitae, prepisi izpričeval, referencami in zahtevami na upravo **Jugoslavenskog Lloyda ZAGREB**, pod šifro **Velebanka 18.**

Sivalne stroje
EXCELLA
z 10-letnim jamstvom
najfinejši izdelek kupite najceneje pri tvrdki
Za Božič in novo leto 10% popusta
J. GOREC
LJUBLJANA, palača Ljubljanske kreditne banke

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Telefon 379 **mestni tesarski mojster** Dunajska cesta 46 Telefon 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, lesena tla, stopnice, ledrnice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga.
Tovarna furnirja.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš predobri soprog, oče in stari oče, gospod

Josip Vetter

včeraj 1. t. m. po dolgi mučni bolezni mirno preminul v 77. letu svoje starosti.

Pogreb predragega pokojnika bo iz hiše žalosti, Cojzova cesta št. 1, v četrtek 3. t. m. ob pol 4. popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 2. januarja 1924.

Žalujoči ostali.

Modistke

spretne, za nov modni salon se sprejmejo. Le prvovrstne moči naj se osebno predstavijo pri tvrdki

Marija Götzl

Zidovska ulica štev. 8.

Št. 7/23 19

Razpis.

Pri občini Trbovlje je oddati mesto **občinskega blagajnika** z mesečno plačo Din 2000 ter z mesečno stanarino Din 100.

Po enoletnem zadovoljivem službovanju se namestitev izreče stalnim. Pogoj za sprejem je državni računski izpit. Prednost imajo predvsem reducirani državni računski uradniki-invalidi.

Prošnje je vlagati do 15. januarja 1924 na gerentstvo občine Trbovlje.

Trbovlje, 29. decembra 1923.

Gerent: **Anton Fortič** l. r.

SALAMA

prvovrstna, novo blago povsem zrela, se dobi povsod. Prva hrvatska tvornica salame, prekajenega mesa in masti

M. Gavrilovića sinovi d. d., Petrinja

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC in DRUG, LJUBLJANA-CELJE-MARIBOR

3759/23 21

Razpis.

Oblasna Monopolska direkcija v Ljubljani razpisuje v smislu odloka Uprave državnih monopolov v Beogradu od 5. dec. 1923, E 16 br. 24,031, na dan 4. febr. 1924 ob 11. dopoldne ofertalno dražbo za dobavo sledečega materijala za tobačno tovarno v Ljubljani:

a) 1,000.000 kom. etiket za Banatski duvan à 100 gr.
b) 81.000 kom. etiket za Trabukos cigare
c) 50.000 kom. etiket za Britanika cigare
d) 81.000 kom. etiket za Operas cigare
e) 67.000 kom. etiket za Kuba cigare
f) 51.000 kom. etiket za Portoriko cigare
g) 33.000 kom, etiket za Brazilke
h) 129.000 kom. etiket za mešane inozemke
i) 81.000 kom. etiket za kratke domače
j) 68.000 kom. prikrojene valovite lepenke za Kuba cigare
k) 51.000 pol ovojnega papirja zelenkaste barve za Portoriko cigare, velikost 31·5×41·5 cm
l) 130.000 pol ovojnega papirja sive barve, 33×44 cm mešane inozemke
m) 82.000 pol ovvjnega papirja 33×44 cm rujave barve kratke domače
n) 384.000 pol rudečega ovojnega papirja 37×78 cm
o) 480.000 pol rujavega papirja 29×48 cm
p 100 kom. škarij za cigare
r) 700 kg alikantne slame za Brazilike 162 mm dolžine, 1000 kom. = 0·180 kg
s) 400 kg slamnatih cevk za Brazilke 60 mm 100 kom. = 0·170 kg

Tuzemcem je vložiti kavcijo 5%, inozemcem 10 % vrednosti ponudenega materijala do 10. ure dneva licitacije pri blagajni tobačne tovarne v Ljubljani.

Ofertalna dražba se bo vršila v tobačni tovarni v Ljubljani, kjer je vložiti do 11. ure dopoldne dneva licitacije zapečatene, s predpisanim napisom opremljene ponudbe.

V ostalem veljajo pogoji za dobavo materijala potom ofert. dražb Uprave državnih monopolov od 23. junija 1922 E. M. broj 8191. Natančnejši pogoji in vzorci so na razpolago v tobačni tovarni v Ljubljani ob uradnih urah.

Oblasna monopolska direkcija v Ljubljani,

Direktor: **Mandelj** l. r.

Najboljši premog, drva in oglje

kupite najceneje pri

Družbi ILIRIJA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

STEZNIKE

(moderce)

po životni meri priporoča

Ana Hutter

Dunajska cesta 6-II

v hiši lekarne Piccoli.

Parketne deščice

iz slavonskega hrasta in bukove dobavljam v vsaki množini najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana

Gradaška ulica 22. Telef. 513

ABADIE

Glavna zaloga cigaretnega papirja in vseh vrst

ovojni papir

A. Lampret, Ljubljana

Krekov trg 10.

Primarij

Dr. Minář

ordinira od 1.I. 1924 na Kongresnem trgu 10 (Dvorni trg 1) Telefon št. 280

E K T

Najboljše toaletno milo kralj. dvornega dobavitelja se dobi **povsod.**

Glavna zaloga:

A. Lampret

Ljubljana

Krekov trg 10.

Pozor! Pozor!

Lesna industrija.

Parna žaga z 2 polnojarmenikoma, krožnimi žagami, stroji za izdelovanje lesa, prevzema vsako količino okroglega, tesanega lesa za žaganje ali oddelanje po najnižjih dnevnih cenah. Brez konkurence!

Izvršuje vsa tesarska ter v to stroko spadajoča dela: strešne stoie, mostove, verande, stolpe itd.

Fran Martinec,

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Prule št. 6

parna žaga Skofljica pri Ljubljani tik kolodvora,

Jugosl. importno in eksportno podjetje

ING. RUDOLF PECLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedeljski stroji in orodje; lokomobile in motorji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. — Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in kovine **F. FARIC** izdeluje vse predmete iz litega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medi in kovin za vsako potrebo.

Tel. inter. 82. **MARIBOR, Trubarjeva ul. 4.** Tel. inter. 82.

MALI OGLASI

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar.

Cene oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 50 para, z davščino vred

Službe

Spretna šivilja

za perilo se išče za na dom. — Gradišče št. 10, I. nadstropje, desno. 23

Elektromonter

došel iz Nemčije, — išče službe v Ljubljani ali v bližini. — Naslov: P. P. 134, Kočevje. 57

Spretna vezalka

za strojno vezenje — se sprejme takoj pri Matek & Schein, Ljubljana, Dalmatinova ulica. 2

Sobarica,

vešča in zanesljiva, se išče. Nastop takoj. — Ponudbe je poslati na: Milica Radanović, Osijek III. 15

Prodajalka

ali blagajničarka — išče mesta radi razpustitve trgovine — v večji modni, galanterijski ali manufakturni trgovini. — Ponudbe pod »Izvežbana moč/27« na upravo »Slov. Naroda«.

Knjigovodja,

perfekten, samostojen bilancist, dober organizator, slovenski, hrvatski in nemški korespondent, — želi mesta. — Ponudbe pod »Dobre reference 14.060« na upravo »Slov. Naroda«.

Strojnik in ključavničar

Rabim za takojšnji nastop ali tekom enega meseca zanesljivega strojnika z večletno prakso k novo urejeni žagi. — Ponudbe na: Karol Kovač, Stari trg pri Rakeku. 14.047

Gospodična

želi mesta kot blagajničarka v trgovini ali kavarni. Vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi. Službo nastopi lahko takoj — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Pridnost/8«.

Vzgojiteljica,

ki zna šivati in opravljati domače posle, se sprejme k štiriletnemu otroku od zjutraj do večera. — Istotako se sprejme zanesljivo dekle, ki zna poleg drugega tudi kuhati. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 11

Kot učenka

želi vstopiti v trgovino v mestu ali na deželi 15-letna deklica. — Ponudbe pod »Pridna/13.963« na upravo »Slov Nar.«.

Prodam

Lep avtokožuh

se ceno proda — Ogleda se v trgovini, Turjaški trg 1. 55

Velike lepe palme

(žive) so naprodaj. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 1

Poravnalnik

(Abrichtmaschine) 50 cm širok, nov stroj, se proda takoj za 12.000 dinarjev. — Ljubljana, Prule 8. 14

Par konj

za lahko in težko vožnjo naprodaj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 14.011

Samica

(beneški gater), nova, z vso opremo, takoj naprodaj (nova konstrukcija) za 30.000 dinarjev. — Ljubljana, Prule 8. 12

Bencin motor

7—8 HP, skoro nov, češkega tipa, v najboljšem stanju, na vozu, se takoj proda za 10.000 Din. — Ljubljana, Prule 8. 13

Vina,

prvorazrednega namiznega in desertnega ter rakije (dropavice) iz lastnih vinogradov nudi — Josip Bakota, posestnik, Rab, Dalmacija. — Cene brez konkurence. 13.879

Staro vino,

prvovrstno, buteljčno — letnika 1921, iz ljutomerskih in haložkih goric, — dalje vino letnikov 1922, 1923, nudi — V. Bachler in drug v Ptuju. — Lastni vinogradi! 14.001

Kupim

Kupim

večjo množino že rabljenih kompletnih sifonskih in pokaliških steklenic. — Ponudbe pod »Steklenice/25« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanja

Sobo,

lepo opremljeno, išče za takoj oficir. — Ponudbe pod »Oficir/14.054« na upravo »Slov. Naroda«.

Dijakinja

se sprejme takoj na stanovanje in hrano v boljšo hišo. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 14.065

2 meblovani sobi

z električno razsvetljavo v mestu, oddam takoj proti posojilu 12.000 Din. Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 13.973

Na hrano in stanovanje

pri boljši rodbini — se sprejmeta dve mlajši dijakinji ali dijaka. Klavir na razpolago. — Vprašati: Gradišče 2/I, levo. 16

Zamenjava stanovanja!

Šest komfortnih elegantnih sob, kopalnico, veliko verando, balkon in pritikline (električna luč), deset minut od glavne pošte, dam za dve sobi, kabinet, kuhinjo. — Realitetna pisarna Privšek, Miklošičeva cesta št. 18, I. nadstropje. 9

Izkušen trgovec razpolaga takoj do

Posojila

200.000 dinarjev

gotovine ter prosi v svrho dobičkanosne in popolno sigurne investicije tozadevne pismene ponudbe pod »Asocijacija ali posojilo/10« na upravo »Slov. Naroda«.

Nepremičnine

Trgovina

z mešanim blagom na najprometnejšem kraju v Mariboru se za 1,000.000 dinarjev takoj proda. — Ponudbe pod »Ugodna prilika/13.995« na upravo »Slov Naroda«

V prometni gostilni

tik Ljubljane je prosto mesto poštene natarice na račun ali tudi za dve sestri ali prijateljici; event. se odda gostilna v najem. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 5

Hiša s posestvom!

Proda se hiša, obstoječa iz več sob in pritiklin, kakor tudi gospodarsko poslopje. Dalje tri njive in štiri parcele gozda po čudovito nizki ceni. — Natančna pojasnila daje: Franc Repanšek, Domžale, Gorenjsko 11.820

Naprodaj:

Posestvo ob postaji blizu Ljubljane: hiša, vrt, njiva, vodovod, K 300 tisoč; posestvo pri Sl. Bistrici, K 150.000; posestvo pri Logatcu, 17 oralov zemlje; posestvo pri Reki, K 700.000; hiša z gostilno v Ljubljani, redka priložnost; posestvo z gostilno v manjšem zdravilišču na Štajerskem; hiša z vrtom in pritiklinami v predmestju, vodovod, elektrika; vila z vrtom in prostim stanovanjem K 650.000; vila, — enodružinska, komfortna, nova; industrija mesnih izdelkov, urejena in dobro vpeljana v celem obsegu. — *Josip Saje, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje* 29. 56

Lokali

Zamenjam lokal

v centrumu mesta za stanovanje 1—2 sob s kuhinjo in pritiklinami, pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Zamena 14.050«.

Dopisovanje

Gospodična,

nekaj nad 30 let stara, simpatična, neomadeževane preteklosti, blagega srca, s premoženjem, ki ji je osigurana popolna samostojnost, želi znanja z izobraženim gospodom istih lastnosti, v starosti od 35 do 45 let v svrho zakonske sreče. — Ponudbe pod »Miren dom 13.974« na upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Solo-petje

poučuje izprašana učiteljica. — Rimska cesta 7, II. nadstr., vrata 15. 26

Krojačica Franja Šega-Bele

se priporoča cenj. damam. — Ljubljana, Poljanski nasip 34. 14.087

Simon Klimanek,

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Izdelujem obleke po meri in najnovejšem kroju. Jamčim za najelegantnejšo izdelavo — V zalogi angleško in češko blago 12.900

Ribje olje,

zajamčeno pristno, najboljše norveške znamke, dospelo — Lekarna Baskarčič, Karlovska cesta št 2. — Direktni import iz Kristijanije! 13.249

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovaren Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hölzl, Schweighofer, Originag Stingl itd. Tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. št. 5. 30

Pozor mizarji

in drugi lesni obrtniki! Stopim kot tihi družabnik k že obstoječe obrti s stroji za obdelavo lesa, elektromotorjem in nekaj gotovine. — Pismene ponudbe pod »Dvojna obrt18« na upravo »Slov Naroda«.

Nov angleški tečaj

za začetnike, direktna metoda, začne za osem do deset oseb rojena Angležinja z dolgoletno učiteljsko prakso, dve uri na teden: 7 Din ura. — Javiti se pri Miss Farler, Prašakova ulica (nova Tönniessova hiša, 3. nadstropje) med 2. in 3. uro popoldne. 7

Zidna opeka,

normalno in močno žgana, priznana kot najboljša kakovost, se nudi vsako množino po dnevni ceni. — Zaloga na drobno: Opekarska cesta 18. — R. Smielowski, arhitekt in mestni stavbnik, posestnik opekarne na Viču. 13.252

Za novo leto priporoča tvrdka Ivan Bonač

trgovina s papirjem,

vse pisarniške potrebščine, blagajniške knjige, glavne knjige, saldokonti, štrace, amerikanske journale, kontokorente, pisarniški in strojepisni papir, pivni papir, pivne vage registratorje, vložne mape, koverte vseh velikosti, kopirne knjige, prepisne knjige, indigo in karbonpapir. Šapirografrole, hektografične liste. Črnilo najboljših tu- in inozemskih tvrdk. Originalna angleška peresa vseh vrst predvojne kakovosti. Sprejmo se v tisk vse tiskovine in knjižice.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 17,500.000·—

:-: Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje :-:

Brzojavi: Trgovska Telefoni: 139, 146, 458

POPRUZNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE: Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ul.)

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.